

Revisorerna

2023-04-14

Till
Fullmäktige i Falköping kommun

212000-0506

Revisionsberättelse för år 2022

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelser och nämnder och genom utsedda lekmanrevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi har under året granskat årsredovisning, delårsredovisning samt genomfört ett antal fördjupade granskningar.

Våra viktiga iakttagelser och synpunkter

Kommunen redovisa ett positivt resultat för år 2022 på 148,3 mnkr (eller 6,3 % av skatter och statsbidrag). Detta innebär att kommunens finansiella mål "att resultatet över tid ska uppgå till minst 2 % av skatter och statsbidrag) har uppnåtts med stor marginal. Den externa låneskulden uppgår till 1 071,3 mnkr vid årets slut vilket innebär att även den andra finansiella mål " att kommunens lån får högst uppgå till 1 700 miljoner kronor vid utgången av perioden år 2022-2024" har uppnåtts med råge.

Vi noterar att fem av kommunens sju facknämnder (ink. kommunstyrelse) redovisar negativ budgetavvikelse, på sammanlagt - 39,2 mnkr. Största negativa avvikelsen noteras inom barn- och utbildningsnämnden, kompetens- och arbetslivsnämnden samt tekniska nämnden. Största positiva avvikelsen noteras inom socialnämnden. Alldeles för stora deviationer minskar transparensen och tillit från allmänheten. Det kan även ge medborgarna en otydlig bild av kommunens ekonomiska situation och hur deras skattepengar används. Vi anser därför att kommunstyrelsen bör arbeta för mer tillförlitliga budgetar och bättre prognossäkerhet.

Vi anser att nämnden som befarar/prognoser budgetunderskott måste omgående vidta kraftiga och adekvata åtgärder för att nå en budget i balans. Med tanke på kommande års stramare ekonomiska tider anser vi att kommunstyrelsen har en viktig uppgift att stimulera nämnderna till att arbeta med effektiviseringar.

Kommunstyrelsen gör bedömning att samtliga verksamhetsmässiga mål har en minst godtagbar måluppfyllelse. Vår bedömning är att det, i dagsläget, saknas tillräckligt underlag för att vi ska kunna bedöma måluppfyllelsen för de övergripande målen. Vi uppmanar därför kommunstyrelsen att fortsätta utveckla kommunens målarbete och lednings och styrningsprocess för att möjliggöra en tydlig uppföljning och bedömning av måluppfyllelsen av både kommunfullmäktiges och nämndernas mål.

Revisorerna

Vi uppmanar kommunstyrelsen att åtgärda de i Deloittes granskning av årsredovisningen påpekade avvikelser mot Rådet för Kommunal Redovisnings rekommendationer (vilka anläggningstillgångar som bör redovisas som finansiell leasing enligt RKR R5).

Vi noterar att kunskapsresultat i åk 9 har försämrats under de senaste åren. Vi anser att det är viktigt att barn- och utbildningsnämnden vidtar lämpliga åtgärder för ökad målpuppfyllelse i grundskolan.

Enligt årsredovisningen har andel deltagare som avslutats till arbete/studier av alla AMEs inskrivna deltagare (%) minskat under 2022 jämfört med 2021. Detta innebär att andelen har minskat tre år i rad. Vi uppmanar därför kompetens- och arbetslivsnämnden att vidta adekvata åtgärder för att fler deltagare övergår i egenförsörjning (arbete/studier). "

I sin verksamhetsredovisning 2022 redovisar socialnämnden vilka aktiviteter kopplat till de fyra kommunfullmäktiges verksamhetsmål har nämnden genomfört samt vilka effekter har uppnåtts. Då det saknas konkreta målvärden för respektive mål/delmål är det svårt att få en uppfattning hur väl nämnden har uppfyllt fastställda mål. Vi uppmanar därför socialnämnden förtydliga sitt målarbete, bland annat att komplettera de beskrivande bedömningar av effekter med kvantitativa (mätbara) effektmått.

Vår bedömning

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Falköping kommun har i huvudsak bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet i årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål fullmäktige beslutat.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är i allt väsentligt förenligt med de finansiella målen. Då det saknas tillräckliga underlag kan vi inte uttala oss om resultatet är förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vårt uttalande i ansvarsfrågan

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2022.

Falköping den 14 april 2023

Lars Elinderson

Ordförande

Carl-Magnus Folke

Anna Johansson

Vice ordförande

Göran Gustafsson

Anne-Mari Sahlström

Erik Norén

Till revisionsberättelsen bifogas bilagor (1-6)

Revisorerna

Bilagor:

- Granskning av delårsredovisning 2022
- Granskning av riktade statsbidrag inom barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden
- Granskning av kommunens krisberedskap
- Översiktlig verksamhetsövergång (ekonomiskt bistånd)
- Granskning av årsredovisning 2022

Deloitte.

FALKÖPING
KOMMUNEN

Granskning av verksamhetsövergång

Falköping kommun

December 2022

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning	2
1. Inledning	4
2. Granskningsresultat	6
Bilagor	16

Sammanfattning

Deloitte AB har av de förtroendevalda revisorerna i Falköping kommun fått uppdraget att genomföra en granskning avseende flytt och omorganisation av stöd- och försörjningsverksamheten och dess effekter på kostnader för ekonomiskt bistånd.

Revisionsfråga

Har kompetens- och arbetslivsnämnden genomfört flytten och omorganisation av stöd- och försörjningsverksamheten på ett erforderligt sätt och i enlighet med fullmäktiges beslut? Har syfte och mål med flytten och organisation av stöd- och försörjningsverksamhet uppnåtts?

Svar på revisionsfråga

Vår sammanfattande bedömning är att kompetens- och arbetslivsnämnden har till viss del genomfört flytten och omorganisation av stöd- och försörjningsverksamheten på ett erforderligt sätt och i enlighet med fullmäktiges beslut. Vår sammanfattande bedömning är att det i nuläget är för tidigt att uttala sig om syfte och mål med flytten och omorganisationen av stöd- och försörjningsverksamheten har uppnåtts.

Iakttagelser

- Övergripande syftet med flytten av stöd- och försörjning till kompetens- och arbetslivsnämnden (KAN) är att minska kostnaderna för ekonomiskt bistånd i Falköping kommun.
- Flytten av stöd- och försörjningsverksamheten var välplanerad, välgenomtänkt och väldokumenterad. Nämnden har i en liten utsträckning varit involverad.
- En del politiker uttrycker osäkerhet att fatta beslut i frågor kring myndighetsutövning (Ekonomiskt bistånd) eller initiera uppdrag med anledning av bristande kunskaper inom relevant lagstiftning.
- Nämnden har inte reviderat nämndmålen med tillhörande indikatorer så att även verksamheten stöd och försörjning (ekonomiskt bistånd) täcks. Detta medför att nämndens arbete kopplat till ekonomiskt bistånd blir svårare att utvärdera.
- Nämnden har ännu inte gjort någon återrapportering av status och resultat av verksamhetsövergången till kommunfullmäktige.
- Organisatoriskt återfinns stöd- och försörjningsstöd under verksamhet "arbetsmarknad", där även enheten "arbetsmarknadscenter" finns. Dessa enheter huserar i samma lokaler.
- Verksamhetsövergången har inte föranlett några förändringar avseende roller, ansvar och/eller befattningar inom stöd – och försörjningsstödsenheten. Det är lika många medarbetare som innan flytten till kompetens- och arbetsmarknadsnämnden.
- Aktivitetskrav för biståndsmottagare har skärpts. Med anledning av detta har riktlinjer för ekonomiskt bistånd reviderats på tjänstemannanivån. De reviderade riktlinjerna har inte antagits av nämnden.
- Samarbetet och samverkan mellan stöd- och försörjning och övriga delar av socialtjänsten har försvårats och försvagats med anledning av flytten.
- Nämnden prognostiserar underskott på 15,7 mnkr för helår 2022 varav 10,7 mnkr avser ekonomiskt bistånd. Nämnden har inte upprättat en åtgärdsplan för budget i balans.
- Utbetalning för ekonomiskt bistånd (kr/månad) har minskat med ca 10% under jul-sep 2022. Utbetalningen är dock fortfarande betydligt högre än budgeterat. Om utbetalningar legat i linje med budget hade den totala utbetalningen uppgått till 29,3 mkr per år i stället för drygt 40 mkr (snitt de senaste 3 åren).
- Andel biståndsmottagare med försörjningsstöd p.g.a. sociala skäl har ökat under 2020-2022 samtidigt som andel p.g.a. arbetslöshet minskat i lika stor utsträckning.
- Antal biståndsmottagare (exkl. barn) som per augusti 2022 har övergått i egen försörjning (arbete eller studier) uppgår till drygt 24% vilket är ca 6 % fler än motsvarande period år 2021.

Kompetens- och arbetslivsnämnden rekommenderas att

- Vidta nödvändiga åtgärder för en budget i balans.
- Säkerställa att nämndmålen med tillhörande indikatorer även täcker verksamheten stöd och försörjning (ekonomiskt bistånd).
- Tillse att reviderade riktlinjer för ekonomiskt bistånd antas politiskt.
- Säkerställa att nämnden har nödvändiga kunskaper kring Socialtjänstlagen (SoL) och myndighetsutövning inom ekonomiskt bistånd.
- Utveckla samverkan och samarbete med socialnämnden.
- Utvärdera i vilken omfattning syfte och mål med övergången av stöd- och försörjning har uppnåtts.
- Vidta fler åtgärder för att fler individer med försörjningsstöd övergår till egen försörjning, dvs studier och/eller arbete.

Jönköping den 2022-12-04

DELOITTE AB

Revsul Dedic
Projektledare

Ghenoa Abbas
Verksamhetskonsult

Torbjörn Bengtsson
Kvalitetsgranskare

1. Inledning

Bakgrund

Försörjningsstöd är en form av ekonomiskt bistånd som den enskilde kan ha rätt till för att försörja sig. Försörjningsstödsverksamheten styrs av socialtjänstlagen som lyder enligt 4 kap 1 § ”Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt”.

Den som inte kan försörja sig men som kan arbeta har rätt till försörjningsstöd om han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande, i vilket ingår att vid behov delta i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola. Om det finns godtagbara skäl har den enskilde rätt till försörjningsstöd även om han eller hon inte står till arbetsmarknadens förfogande.

Kommunfullmäktige i Falköping kommun beslutade om en omorganisation som innebar att delar av ekonomiskt bistånd flyttades till Arbetsmarknadsenheten 1 maj 2021. Flytten innebar också att försörjningsstödsverksamheten flyttade från socialnämnden till kompetens- och arbetslivsnämnden. Fullmäktige beslutade i samband med omorganisationen att ta fram en ny arbetsmarknadsstrategi för hela kommunen som riktar sig specifikt till den målgrupp som står allra längst ifrån arbetsmarknaden. Syftet med omorganisationen är att försörjningsstöd och arbetsmarknadsenheten får ett starkare samarbete för att uppnå strategins mål.

Syfte och avgränsning

Granskningens syfte är att undersöka om flytten har genomförts i enlighet med vad kommunfullmäktige i Falköping kommun har beslutat. Granskningen har begränsats till kompetens- och arbetslivsnämnden samt hur stor andel personer som övergått till egen försörjning. Avser enbart individer som uppbär/uppbär ekonomiskt bistånd på grund av arbetsbrist.

Revisionsfråga

Revisionsfråga 1: *Har kompetens- och arbetslivsnämnden genomfört flytten och omorganisationen av stöd- och försörjningsverksamheten på ett erforderligt sätt och i enlighet med fullmäktiges beslut?*

Revisionsfråga 2: *Har syfte och mål med flytten och organisation av stöd- och försörjningsverksamhet uppnåtts?*

Underliggande frågeställningar

- Har nämnden genomfört flytten och implementerat den organisation som beslutats?
  - *Har den föregåtts av ändamålsenlig planering och konsekvensanalys?*
  - *Har nämnden redovisat status och effekter av flytten för kommunfullmäktige?*
- Har nämnden säkerställt att stöd- och försörjningsverksamheten har förutsättning för att bedriva sin verksamhet på ett rättssäkert och effektivt sätt?
  - *Har stöd- och försörjningsorganisationen fastställts och dokumenterats?*
  - *Är roller och ansvar mellan stöd- och försörjning och arbetsmarknad definierade och dokumenterade?*
  - *Har interna processer inom stöd- och försörjning och mellan stöd- och försörjning och arbetsmarknad definierats och dokumenterats? Är dessa kända?*
- Har nämnden genomfört uppföljning och utvärdering av organisationsförändringen med hänsyn till huruvida syftet och målen uppnåtts?
  - *Har några andra positiva eller negativa konsekvenser noterats?*

Granskning av verksamhetsförhållanden

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, statistiska analyser samt genom intervjuer med följande befattningshavare:

- Kompetens och arbetslivsnämndens presidium
- Förvaltningschef
- Verksamhetschef Arbetsmarknadsenheten
- Enhetschef Stöd- och försörjningsenheten

Granskningen har delats in i följande sju faser:

- Planering av intervjuer.
- Samla fakta/underlag genom intervjuer och dokumentgranskning.
- Genomgång, sammanställning och analys av insamlat material. Vid behov komplettering med mer material.
- Framtagning av viktiga iakttagelser och rekommendationer samt svar på revisionsfråga.
- Rapportskrivning inkl. sakavstämning.
- Presentation av granskning till revisorer.
- Godkänd rapport skickas till berörda nämnder & revisorer.

Revisionsackriterier

Kommunallag, (2017:725 6 kap)

Nämnderna ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämnderna ska även se till att arbetet med intern kontroll är tillräckligt och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över de övriga nämndernas verksamhet. Kommunstyrelsen ska uppmärksammat följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Socialtjänstlag, (2001:453 10 kap)

För en socialnämnd gäller vad som är föreskrivet om nämnder i kommunallagen (2017:725). Lag (2017:742). Socialnämnden skall själv eller genom ombud föra kommunens talan i mål och ärenden som enligt denna lag eller annan författning ankommer på socialnämnden.

Socialnämnden skall hos fullmäktige, kommunstyrelsen och övriga nämnder och hos andra myndigheter göra de framställningar som nämnden finner påkallade.

Reglemente för kompetens- och arbetsmarknadsnämnden (2021-03-29, § 32)

Av reglementet, § 1 framgår att kompetens- och arbetslivsnämnden (KAN) är kommunens organ med ansvar för arbetsmarknadsenheten, ekonomiskt bistånd enligt § 3, kommunal vuxenutbildning, uppdragsutbildning och eftergymnasiala utbildningar.

Kompetens- och arbetslivsnämnden ska fullgöra kommunens ansvar enligt socialtjänstlagen (2001:453) för försörjningsstöd och övrigt ekonomiskt bistånd. Undantaget är sådant ekonomiskt bistånd som är direkt kopplat till inledd utredning av socialnämnden och därpå beviljade insatser, exempelvis placering. Vidare, ska nämnden fullgöra kommunens ansvar för bistånd till boende i akuta situationer med undantag för boendesociala avtal samt placeringar som socialnämnden ansvarar för.

Av § 4 framgår att kompetens- och arbetslivsnämnden ska ha hand om den ekonomiska förvaltningen inom sitt förvaltningsområde och följa de av kommunfullmäktige meddelade föreskrifter för denna.

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring har skett genom Deloitte's interna kvalitetssäkringssystem. Rapporten har även kvalitetssäkrats av de intervjuade personerna.

2. Granskningsresultat

Utifrån genomförda intervjuer och granskat material har en övergripande beskrivning av omorganisationen av stöd och försörjningsenheten i Falköpings kommun gjorts nedan. De iakttagelser som framkommit till följd av intervjuer och dokumentstudier redogörs under den rubrik som ansetts mest lämplig.

2.1 Flytt av stöd- och försörjningsverksamhet

Syfte och mål med arbetsmarknadsstrategin och omorganiseringen

Kommunfullmäktige i Falköping kommun antog 2016 en ny arbetsmarknadsstrategi. Syftet med den nya arbetsmarknadsstrategin är att personer som ansöker om ekonomiskt bistånd ska komma ut i sysselsättning inom 90 dagar och att behovet av ekonomiskt bistånd ska minska. Arbetet med arbetsmarknadsstrategin ska verka som en viktig del i arbetet med att uppnå Falköpings kommuns övergripande mål och visioner.

Ansvaret för arbetsmarknadsstrategin låg på kompetens- och arbetslivsnämnden och uppdraget att genomföra det praktiska arbetet fördelades mellan två förvaltningar, arbetsmarknadscenter och enheten för stöd och försörjning. I samband med att en ny arbetsmarknadsstrategi antogs fick socialförvaltningens enhet för stöd- och försörjning och kompetens- och arbetslivsförvaltningens arbetsmarknadsenhet i uppdrag att samlokaliseras under namnet Arbetsmarknadscenter.

Med hjälp av en extern part har Falköpings kommun utvärderat arbetsmarknadsstrategin under våren 2019 utifrån vad som genomförts, samt utvärdering av resultat och effekter. Utvärderingen visade att arbetet med arbetsmarknadsstrategin inte fullt ut uppnått förväntad effekt, bland annat har samlokaliseringen inte gett de önskade effekterna.

Utredande rekommenderade kommunen bland annat:

- att arbetet med arbetsmarknadsstrategin behöver förtydligas avseende organisation, strategisk styrning och operativ ledning samt att ansvaret för arbetet med arbetsmarknadsstrategin ska förläggas på en nämnd, att en sammanhållen organisation skapas på en förvaltning dit alla relevanta resurser allokeras och att arbetet leds av en ansvarig chef som har mandat att fatta beslut.

- att utifrån en ny och tydligare organisation, arbeta fram en uppdaterad målbild och tydlig definition för den nya organisationens uppdrag, där mål och målgrupp bör tydligt utgå från att de individer som får stöd ska ha som mål att komma i egenförsörjning genom arbete.

Vid tidpunkt för utvärderingen av arbetsmarknadsstrategin (2019) var ungdomsarbetslösheten i Falköping fortfarande hög och det fanns en stor grupp nyanlända. Målgruppen nyanlända har utmaningar som svaga i det svenska språket samt allmänt låg eller mycket låg utbildningsnivå. Det fanns därmed en stor andel personer i Falköping som stod långt ifrån arbetsmarknaden och som svåra att matcha till arbete, även om arbetsgivarna hade behov av att rekrytera.

Under 2020 fattade kommunfullmäktige ett inriktningsbeslut. En förnyad arbetsmarknadspolitik för Falköping kommun. Den har utformats mot bakgrund av följande utmaningar:

- En stor målgrupp som står långt från arbetsmarknaden.
- Ökande kostnader för ekonomiskt bistånd med budgetunderskott som följdverkan.
- Svårigheter att matcha arbetskraftens kompetens mot arbetsmarknadens behov.

Syftet med en förnyad arbetsmarknadspolitik var att skapa bättre förutsättningar för kommunens medborgare att komma i arbete och delaktighet i stället för arbetslöshet och utanförskap. Därtill skapa bättre förutsättningar att möta näringslivets behov av kompetensförsörjning och tillvarata deras vilja till socialt ansvarstagande. Ett av uppdragen inom den förnyade arbetsmarknadspolitiken var att utreda hur

arbetsmarknadsinsatser och ekonomiskt bistånd kan samlas under kompetens- och arbetslivsnämnden och dess förvaltning.

Utredningen genomfördes och den nya organisationen där arbetsmarknadsinsatser och ekonomiskt bistånd samlas under kompetens- och arbetslivsnämnden och dess förvaltning vara klar och träda i kraft den 1 maj 2021. Ett av målen med en förnyad arbetsmarknadspolitik och därmed uppdaterad arbetsmarknadsstrategi och den nya organisationen var att minska kostnaderna för ekonomiskt bistånd.

I avsnitt 2.1 redovisas iakttagelser och slutsatser avseende den faktiska planering/förberedelse, genomförande och uppföljningen/utvärderingen av flytt och omorganisering. Övriga delar kopplade till förutsättningar, och utfall för ekonomiskt bistånd behandlas i kommande avsnitt.

Förberedande och genomförande

De intervjuade tjänstemännen uppger att arbetet inför verksamhetsövergång av stöd och försörjningsenheten från socialnämnden (SN) till kompetens- och arbetslivsnämnden (KAN) har föregåtts av ett omfattande förberedelse och förarbete. Vi har tagit del av riskanalyser, planering, genomförandeplaner (med tidslinje och utpekade ansvariga personer för olika moment) och övriga dokumentation, vilket bekräftar det som uppges i intervjuerna. Arbetet inför och under flytten har involverat personer på både handläggarnivå och personer i ledande positioner. Det finns tydliga och detaljerade planer och processbeskrivningar för verksamhetsövergång, se exempel i bilaga 1.

Enligt uppgifter har stöd- och försörjningsstödsverksamheten i samband med flytten fått styra fysisk planering i de nya lokalerna. Vid utformning har det bland annat tagits hänsyn till säkerhets- och integritetsaspekter. Det har tagits höjd för personalens säkerhet då risken för incidenter är högre än i andra verksamheter inom både KAN och kommunen i övrigt. I samband med den fysiska planeringen har även beaktats att verksamhetens dokumentation bevaras rättssäkert och lätt tillgängligt för handläggarna.

I möte med nämndens presidium uppges det att det skett ett gediget arbete med delegationsordningen, bland annat uppges att nämnden tillsammans med förvaltningen har reviderat och anpassat delegationsordningen utefter behov. Detta har vi kunnat följa genom nämndens sammanträdesprotokoll.

Stöd- och försörjningsenheten har fått behålla samtliga system och arbetsverktyg för att kunna bedriva sin verksamhet. Förvaltningen har i synnerhet säkerställt att medarbetare tillhörande andra verksamheter inte kan göra intrång i dessa system.

För att säkerställa rättssäkerheten inför och under flytten av stöd- och försörjningsstödsverksamhet har klienten enligt de intervjuade tjänstemän varit i fokus. Bland annat har det genomförts riskanalys avseende risker kopplade till rättssäkerhet. Vidare har klienterna delgetts nödvändig information om flytten samt vilka delar som påverkar klienten. Enligt de intervjuade har verksamheten genom prioriteringar säkerställt att handläggningen inte försenas eller påverkas negativt.

Vid intervju med berörda tjänstemän uppges att handläggningen efter flytten bedrivits på ett rättssäkert sätt och att medborgare i Falköping kommun inte påverkats negativt av omorganisationen.

Återrapportering

Av kommunfullmäktiges sammanträdesprotokoll går det inte att ta del av någon återrapportering av status och eventuella resultat av verksamhetsövergången. Vi har även vid intervjutillfällena undersökt frågan och fått till svar att det inte skett någon formell återrapportering. Däremot uppges att det i kommunfullmäktige har förekommit frågor beträffande omorganisationen till kompetens- och arbetslivsnämndens ordförande.

Bedömning och slutsatser

Vår samlade bedömning är att nämnden till stor del har genomfört flytten och implementerat den organisation som beslutats.

Vår bedömning baseras på nedanstående slutsatser:

Vår uppfattning är att flytten av stöd- och försörjningsenheten från socialnämnden (SN) till kompetens- och arbetslivsnämnden (KAN) och dess integrering inom nya nämnden var välplanerad, genomtänkt och väldokumenterad. Vi noterar att det skett en gedigen förberedelse och planering inför och under verksamhetsövergången. Det har upprättats riskanalyser (inkl. interna och externa risker) och upprättats detaljerade planer och processbeskrivningar. Även ansvarsfördelning inför och under övergången var tydlig.

Vi noterar att det finns olika uppfattningar gällande nämndens deltagande i planeringsfasen inför implementering av flytten. Enligt uppgifter har vissa ledamöter varit

mer delaktiga och andra inte alls. Vår uppfattning är att nämndens deltagande och involvering i flytten av verksamheten varit otillräckligt. Arbetet har i huvudsak skötts av tjänstemän.

Enligt uppgifter har rättssäkerheten och klienten varit i fokus under hela processen. Klienter som berörs av verksamheten har underrättats och fått god vägledning. Verksamheten har i samband med den fysiska flytten tagit hänsyn till sekretess, säkra system och bevaring av dokumentation.

Det har inte gjorts några förändringar gällande verksamhetssystem samt interna arbetsprocesser och rutiner. Arbetet att se över och uppdatera roller, ansvar, arbetsprocesser och rutiner har påbörjats en period efter själva flytten.

Efter genomgång av styrdokument, handlingar beträffande flytten och intervjumaterial noterar vi att nämnden inte varit särskilt involverade i omorganisationen. Nämnden har inte fattat avgörande eller dirigerande beslut i och med flytten. Nämnden har inte yttrat sig om hur integrationen mellan enheterna ska ske utan man har förlitat sig på att arbetet ska ske på initiativ av tjänstemännen.

Förvaltningen har arbetat hårt med att få flytten på plats samt säkrat arbetsmiljön för berörda tjänstemän. Vår bedömning är att mycket av arbetet som skett hittills bör ha initierats av nämnden samt visat vilken riktning förvaltningen ska ta sig an verksamhetsförändringen.

2.2 Förutsättningar

Organisation

I bilden 1 nedan visas organisationsschema för kompetens- och arbetslivsnämnden/förvaltning (så som vi har uppfattat det utifrån underlaget i verksamhetsrapport) inkl. stöd- och försörjningsenheten.

Som bilden visar återfinns stöd- och försörjningsenheten organisatorisk under verksamhet "arbetsmarknad", där även enheten "arbetsmarknadscenter" finns. Dessa två enheter återfinns i samma lokaler.

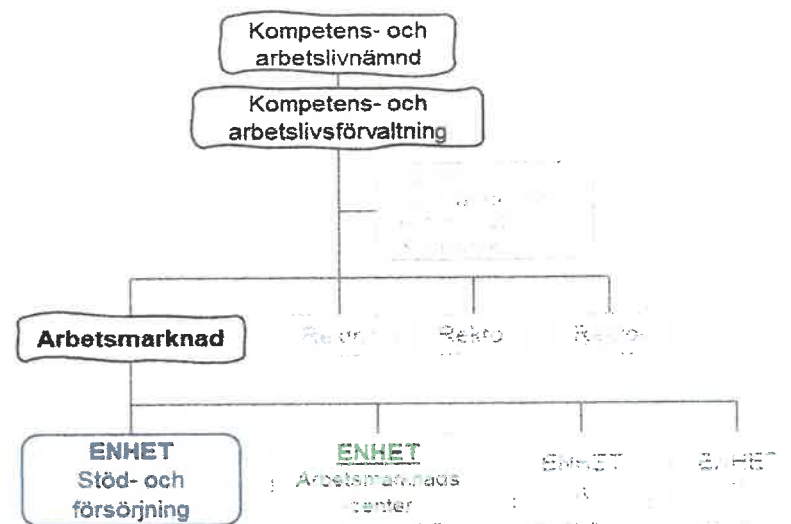

Bild 1: (Källa Verksamhetsrapport, reviderad)

Kompetens- och arbetslivsnämnden beslutade att verksamhetschefen för arbetsmarknadsenheten även blir verksamhetschef för stöd och försörjningsenheten. Detta för att skapa en tydlig styrning samt ökad känsla av tillhörighet.

Utöver enhetschefen arbetar 17 handläggare (inkl. 1:e sekreterare inom) inom stöd – och försörjning. Samma antal som innan flytten till KAN.

Av intervjuer och dokument framgår att flytten inte har inneburit några förändringar i roller, ansvar och/eller befattningar inom stöd – och försörjningsenheten.

I samband med att politikerna intervjuats noterar vi att kunskapsnivån gällande ekonomiskt bistånd varierar. En del politiker uttrycker osäkerhet att fatta beslut eller initiera uppdrag med anledning av bristande kunskaper inom relevant lagstiftning. Andra politiker upplevs besitta mer kunskap i området. Viss utbildning har erbjudits till nämnden av förvaltningen. Bristande erfarenhet av myndighetsutövning är något som är gemensamt för samtliga politiker, inte minst med hänsyn till den korta tid som gått sedan omorganisationen.

Processer och rutiner

I mötet med både politiker och berörda tjänstemän uppges att interna arbetsrutiner och processer inte har förändrats sedan övergången. Några särskilda arbetsrutiner eller beskrivningar i samband med flytten har inte upprättats. Vid upprepade tillfällen i intervjuer anges den fysiska närheten som ett av huvudargumenten för flytt av stöd- och försörjning till KAN. Nya arbetssätt och rutiner för samverkan med övrig socialtjänst i Falköpings kommun har tagits fram. Samarbetet med socialförvaltningen har försvårats utifrån att verksamheten befinner sig under olika nämnder och är beroende av samtycke eller sekretessbrytande bestämmelser för att kunna samverka över nämndsgränserna.

De intervjuade uppges att enheterna stöd- och försörjning och arbetsmarknadscenter arbetar med att forma effektiva arbetssätt på egna håll såsom att upprätta verksamhetsplaner och rutiner. Det har tidigare funnits ett samarbete mellan enheterna då man tidigare haft regelbundna möten. Flytten har resulterat i att samarbetet mellan enheterna förenklats med hänsyn till den fysiska närheten.

Tjänstepersoner på ledningsnivå uppges att arbetsrutiner mellan stöd- och försörjning och arbetsmarknadscenter är under framställning. Förvaltningen jobbar aktivt med att integrera enheterna och identifiera gemensamma beröringspunkter.

Ett annat viktigt arbete som pågår enligt uppgift är att förvaltningen undersöker hur arbetsmarknadsinsatser kan komma in i ett tidigt skede i stöd- och försörjningsarbetet. Huruvida detta är på uppdrag av nämnden eller på förvaltningens initiativ är oklart.

Riktlinjerna för stöd- och försörjning har reviderats något efter flytten. Aktivitetskraven för klienten har förtydligats och formulerats i ett dokument av förvaltningen. Revideringen har inneburit att det ska upprättas en individanpassad skriftlig handlingsplan och om planen inte efterlevs kan klienten förlora delar av eller hela bidraget efter individuell bedömning av ansvarig socialsekreterare. Förvaltningen arbetar med att integrera individplanerna i de gemensamma systemen. Samtliga klienter uppges ha en plan dock finns viss eftersläpning med att få det nedskrivet.

De nya/uppdaterade riktlinjerna har dock inte antagits av nämnden. Enligt de intervjuade regleras en del av åtstramningen i arbetsmarknadsstrategin (antagen av kommunfullmäktige).

Ekonomiska resurser

Samtliga intervjuade uppges att kompetens- och arbetslivsnämnden har tilldelats lika stor budget för stöd- och försörjningsenheten som socialnämnden hade tidigare.

Enligt de intervjuade var socialnämndens budget för stöd- och försörjningsenheten stram och konstaterat underbudgeterad då man under flera år rapporterat en budget i obalans.

Kompetens- och arbetslivsnämnden har haft kännedom om att stöd- och försörjningsenheten har varit underfinansierad inom socialnämnden, men valt att behålla budget. Chefer på förvaltningen har uttryckt viss oro med anledning av budgeten då underskottsbudget är svårhanterlig. Nämndens presidium uppges att nämnden medvetet valt att behålla en underskottsbudget för att signalera politikens riktning till förvaltningen. Beslutet om att behålla en underskottsbudget är ett majoritetsbeslut inom nämnden. Något budgetäskade till kommunfullmäktige har inte initierats.

Däremot har nämnden inför 2022 beslutat om ett engångstillägg till budgeten på 5 mnkr avsedda för arbetsmarknadsinsatser i syfte att fler individer ska nå stegförflyttningar mot egen försörjning.

Arbetsmarknadsenhetens budget (inkl. stöd- och försörjning) för 2022 uppgår till drygt 60 mkr. Av ekonomiska rapporter per augusti 2022 framgår att nämnden prognostiserar underskott på 15,7 mnkr för helår 2022. Drygt 70% eller 10,7 mnkr av beräknat underskott hänförs till ekonomiskt bistånd.

I intervjuer med tjänstemän och politiker framkommer att nämnden inte arbetat fram en åtgärdsplan för att nå en budget i balans. Nämnden förväntar sig att antalet klienter kommer att minska och därmed kommer kostnaderna att minska. Enligt interna uppgifterna har utbetalningar för ekonomiskt bistånd (kr/månad) minskat under de senaste månaderna, dock inte till den nivå som hade inneburit en budget i balans.

För att nå budget i balans uppges att förvaltningen arbetar vidare med analys om biståndet. Syftet är att identifiera lämpliga åtgärder för att minska ekonomiskt bistånd på sikt och framför allt det långvariga biståndet. Det bedöms dock att arbetet inte kommer ge några effekter på kort sikt.

Bedömning och slutsatser

Har nämnden säkerställt att stöd- och försörjningsverksamhet har förutsättning för att bedriva sin verksamhet på ett rättssäkert och effektivt sätt?

Vår samlade bedömning är att nämnden till viss del säkerställt att stöd- och försörjningsverksamheten har förutsättning att bedriva sin verksamhet på ett rättssäkert och effektivt sätt.

Vår bedömning baseras på nedanstående slutsatser:

Förutom att stöd- och försörjningsenheten har en ny verksamhetschef har roller och ansvar för personal inom stöd- och försörjningsenhet inte förändrats jämfört med innan flytten.

Vi har noterat att kunskapsbrister inom området myndighetsutövning råder bland ledamöterna i nämnden. Detta resulterar i en ökad risk för att fatta felaktiga eller bristfälliga beslut. Detta är ett definitivt utvecklingsområde för kompetens- och arbetslivsnämnden.

Vi gör bedömningen att i nuläget råder det inte säkerskilt tydliga interna processer mellan enheterna. Däremot har vi uppfattat att det är ett högt prioriterat arbetsområde. Förvaltningen jobbar aktivt med processen, har en enhetlig syn på metodiken om hur integrationen ska se ut och inte minst ömsesidig tro på gynnsam samverkan.

Vi delar nämndens uppfattning att interna processer ska hanteras av förvaltningen. Däremot bör nämnden formulera mål kopplat till integrationen mellan enheterna. Nämnden bör verka för samverkan mellan politik och förvaltning genom dialog för att tillsammans arbeta fram processer. Principerna avseende beslut om aktivitetskraven för den enskilde klienten samt konsekvenserna av att inte följa sin plan bör tas av nämnden.

Vi får en bild av att i nuläget jobbar försörjningsstöd Stöd och försörjningsenheten och arbetsmarknadscenter på olika fronter. Det förekommer ett visst ökat samarbete som grundar sig i arbetet som fanns innan omorganisationen.

Som beskrivits tidigare prognostiserar nämnden ett budgetunderskott för helår 2022. Underskott hänförs till övervägande del till ekonomiskt bistånd. Trots kännedom om prognoserad negativ avvikelse inom ekonomiskt bistånd upplevs underskottet inte som

något besvärande för varken politiker och tjänstemän vi intervjuat. Det råder förståelse och acceptans avseende avvikelserna.

Även om nämnden bedömer att de inte får täckning för ekonomiskt bistånd (budgetram från kf), kvarstår faktum att nämnden ansvarar för att nämndens verksamhet bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt (inkl. tilldelad budget), samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. I nämndens reglemente § 4 anges att kompetens- och arbetslivsnämnden ska ha hand om den ekonomiska förvaltningen inom sitt förvaltningsområde och följa de av kommunfullmäktige meddelade föreskrifter för denna. Nämnderna ska även se till att arbetet med intern kontroll är tillräckligt och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Med tanke på ovanstående anser vi att nämnden borde ha upprättat en åtgärdsplan för en budget i balans 2022. Nämnden måste säkerställa att tilldelade resurser harmoniserar/matchar det faktiska behovet. Det kan handla om ökade resurser och/eller att nämnden behöver se över ambitionsnivån, arbeta med effektiviteten men även göra prioriteringar inom nämndens samtliga verksamheter. I det fall där nämnden är tvungen att prioritera mellan verksamheterna är det den lagstyrda verksamheten som har företräde i förhållande till icke-lagstyrd verksamhet. Om nämnden bedömer att budgetunderskott uppstår inom ekonomiskt bistånd (lagstyrd verksamhet) då bör nämnden se över övriga verksamhet som inte lagstyrda.

En verksamhet som bedrivs med ett ständigt underskott kan ge en känsla av otrygghet, nedstämdhet och lägre motivation bland ledare och medarbetare.

2.3 Uppföljning och utvärdering

Syftet med avsnitt 2.3 är att undersöka om nämnden följt upp implementering av verksamheten samt utvärderat effekter i förhållande till fastställda mål och syfte. Syftet med avsnittet är även att undersöka om flytten har lett/inneburit andra effekter förutom de som anges i syfte och mål. Syfte och mål med den ny arbetsmarknadsstrategi och flytt av stöd- och försörjningsstödsverksamhet från socialnämnden till kompetens- och arbetslivsnämnden har beskrivits i avsnitt 2.1.

Uppföljning och utvärdering av flytten

Enligt uppgifter har kompetens- och arbetslivsnämnden inte gjort någon utvärdering av flytten med avseende på syfte och mål. Däremot har nämnden enligt de intervjuade i

samband med nämndsammanträden tagit del av verksamheternas pågående arbete med flytt och integration. De har även tagit del av de ekonomiska aspekterna såsom budget, prognoser och aktuell statistik.

Även om nämnden/förvaltningen inte följer upp och utvärderat kopplingen mellan flytten och utvecklingen avseende ekonomiskt bistånd (statistik och kostnad) och resultat av arbetsmarknadsåtgärder under perioden maj 2021- sep 2022 (en "orsak-verkananalys"), kan vi ta del av att förvaltningen följer och återrapporterar utvecklingen avseende både ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad. Vi noterar bland annat en gedigen sammanställning i verksamhetsrapport (nämndens delår 2022).

Då redovisad utveckling inte direkt kopplats till åtgärder/insatser som genomförts går det inte att uttala sig om flytten påverkat eller inte påverkat utvecklingen inom ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad. Viktigt att ha i åtanke är att det kan ta tid innan en förändring ger mätbara och märkbara effekter både gällande positiva och negativa konsekvenser.

Uppdatering/justering av mål och indikatorer

Enligt de intervjuade och underlag vi tagit del av har kompetens- och arbetslivsnämnden inte uppdaterat/justerat nämndmål med tillhörande indikatorer och målvärde med anledning av att nämnden från och med maj 2021 tog ansvar för omorganisationen.

Övriga iakttagelser

Vid större förändringar och likt denna omorganisation berörs en arbetsgrupp eller funktion mer än någon annan i organisationen. I denna kontext är det arbetsgruppen inom försörjningsstödsverksamheten som fått genomgå den stora förändringen.

Enligt intervjuade tjänstepersoner och politiker har beslutet om genomförande av omorganisering inte varit tacksam bland personalen inom stöd- och försörjning. Vissa medarbetare har varit tydliga med att de inte stöttar beslutet. Det uppges att trots personalen fått ta del av riskarbetet och varit delaktig i planeringen, har närmsta chefer upplevt oro bland personalen. Personalen har uttryckt att de hade behövt mer tid för implementering av flytten från att beslutet fattades. Då det varit en tid av oro har förvaltningen varit försiktig med att initiera fler förändringar.

I samtal med tjänstepersoner uppges att arbetet med att integrera enheterna stöd- och försörjning och arbetsmarknadscenter varit utmanande inte minst på grund av

kulturskillnader. Trots att båda enheterna jobbar i det långsiktiga arbetet med att få klienter i sysselsättning och egen försörjning finns det olikheter organisatoriskt. En delförklaring kan vara att stöd- och försörjningsenheten är till stor del lagstyrt vilket är inte fallet med arbetsmarknadscenter.

Vissa medarbetare hävdar att samarbetet som fanns mellan stöd- och försörjning och arbetsmarknadscenter innan omorganisationen var bra och tillräckligt. Andra menar att det samarbetet inte fick den tid som behövdes för att arbeta upp effektiva rutiner och arbetssätt.

Under intervju med tjänstepersoner i ledande position framförs att avståndet mellan socialkontoret och handläggarna på stöd- och försörjning har ökat och därmed påverkat samverkan. Det finns även en oro bland personalen inom stöd- och försörjning att anknytningen och samarbetet med socialkontoret kommer försämrats efter flytten. Personalen menar att det arbetet trots omorganisationen bör fortgå då samverkan med socialkontoret bidrar till effektivt arbete inte minst för klienten.

Sekretessen mellan socialkontoret och stöd- och försörjning är ett hinder som uppstår efter omorganisationen eftersom verksamheterna finns under olika nämnder. Vid intervjuer uppger tjänstepersoner att sekretesshindret inom arbetsmarknadsenheten kan och bör åtgärdas juridiskt.

Bedömning och slutsatser

Har nämnden genomfört uppföljning och utvärdering av organisationsförändringen med hänsyn till huruvida syftet och målen uppnåtts? Har några andra positiva eller negativa konsekvenser noterats?

Vår samlade bedömning är att nämnden till viss del genomfört uppföljning och utvärdering av organisationsförändringen avseende på huruvida syftet och målen uppnåtts

Med hänsyn till den korta tid som gått sedan omorganisationen delar vi dock nämndens uppfattning att en utvärdering inte hade varit givande i nuläget.

Däremot bedömer vi att delar av omorganisationen går att utvärdera såsom hur flytten har genomförts. En utvärdering av personalens upplevelse och efterlevnad av arbetsmarknadsstrategin är andra aspekter värda att undersöka. Dessa delmoment kan

ligga till grund för en större utvärdering som utförs i framtiden där man även beaktar aspekter såsom effekter/resultat med anledning av omorganisationen.

Även om det är för tidigt att utvärdera slutliga effekter av flytten borde nämnden ha utvärderat både implementering/införande av organisationen och dess effekter i förhållande till syftet och målet.

I vår granskning har vi noterat att personalen inom försörjningsstödsverksamheten har visat ett stort motstånd med anledning av omorganisationen. Handläggarna är den arbetsgrupp som fått genomföra den omfattande omställningen och med hänsyn till ovanstående anser vi att det är angeläget att utvärdera arbetsmiljön samt trivselsn. Vi ser även att trivselhöjande insatser mellan stöd- och försörjningsenheten och arbetsmarknadscenter gjorts. Det har varit utmanande men samverkan på handläggarnivå fungerar och beskrivs av medarbetarna inom båda enheterna som fungerande. Det är av vikt att fortsätta med aktiviteter för att bibehålla det goda arbetsklimatet mellan enheterna. Utifrån ett samverkansperspektiv bedömer vi att samarbetet med socialkontoret bör underhållas och utvecklas. Sekretessen som är ett hinder idag med anledning av de organisatoriska förändringarna bör ses över och eventuellt åtgärdas. Vi noterar att nämnden inte har uppdaterat/justerat nämndmål med tillhörande indikatorer och målvärdena med anledning av att nämnden från och med maj 2021 tog ansvar för en verksamhet som tidigare inte ansvarats för. Vi har därför svårt att se att den nya verksamheten täcks i nämndens nuvarande mål och indikatorer. Vi anser därför att nämndmål med tillhörande indikatorer bör ses över så att även den nya verksamheten täcks samt att dessa ligger i linje med arbetsmarknadsstrategin.

2.4 Volym- och kostnadsutveckling (Ekonomisk bistånd)

För att få en viss uppfattning kring utvecklingen inom ekonomiskt bistånd samt arbetsmarknadsenheten, framför allt de senaste 3 åren har vi dels tagit del av förvaltningens egen uppföljning och sammanställning, dels officiell statistik kopplat till ekonomiskt bistånd.

Utveckling av antal hushåll, antal biståndsmottagare, antal biståndsmottagare per hushåll samt antal barn (<18 år) i hushåll med ekonomiskt bistånd över per månad under perioden januari 2020 och juni 2022 redovisas i grafen i bild 2.

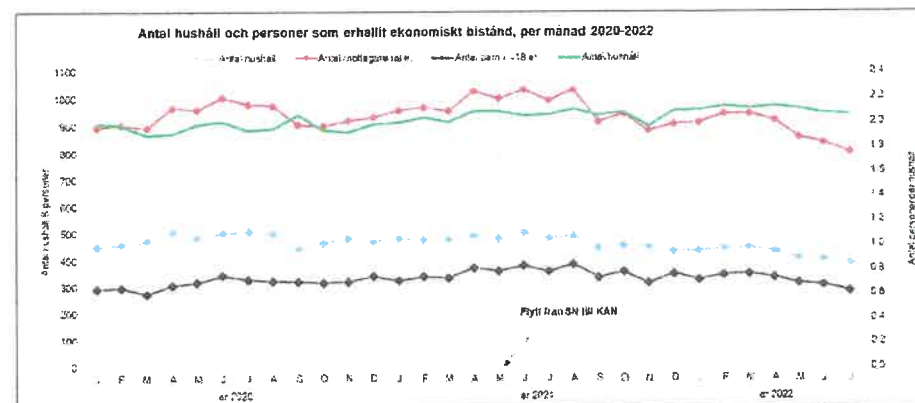

Bild 2: (Källa: Interna uppgifter, Kompetens- och arbetslivsförvaltning)

Av graferna i bild 2 framgår att antal hushåll med ekonomiskt bistånd, totalt antal biståndsmottagare samt totalt antal barn (<18 år) har minskat sedan stöd- och försörjning flyttade från socialnämnden (SN) till kompetens- och arbetslivsnämnden (maj 2021) och fram till juni 2022. Minskningen gäller framförallt totalt antal biståndsmottagare under 2022. Under samma period har genomsnittligt antal personer per hushåll med ekonomiskt bistånd varit relativt oförändrat. Detta innebär att antal vuxna biståndsmottagare har minskat i mindre takt än totalt antal biståndsmottagare.

Av interna uppgifter framgår att utbetalning kronor per hushåll har ökat under perioden augusti 2021 och juni 2022.

I bild 3 redovisas totalt utbetalt ekonomiskt bistånd (tkr) per månad under period jan 2020 och september 2022.

Av bild 3 framgår att genomsnittligt utbetalt ekonomiskt bistånd (tkr) per månad har legat kring 3340 tkr per månad eller drygt 40,1 mnkr per år. Noterbart är att utbetalning per månad har varierat mer per månad under perioden jan- juni än under perioden augusti och december. Noterbart är att utbetalningar per månad under 2022 har varit något lägre än motsvarande månad under 2021.

Modellberäknad resp. redovisad nettokostnad för ekonomiskt bistånd, kr/inv. i Falköping kommun samt avvikelse mellan dessa två kostnader under 2020 och 2021 redovisas i tabell 3.

<i>Ekonomiskt bistånd, kr/inv.</i>	år 2020	år 2021
Modellberäknad nettokostnad.	1 432	1 442
Nettokostnad ekonomiskt bistånd, kr/inv.	1 545	1 617
Avvikelse (%)	+ 7,9%	+ 12,2%

Tabell 3 (Källa: Kolada.se)

Ovanstående indikerar att Falköping kommun har högre nettokostnad än vad som kan förväntas utifrån egen struktur. Avvikelse ökade från 7,9 % till 12,2 % under 2021 jämfört med 2020. Om nettokostnad för ekonomiskt bistånd, kr/inv. i Falköpings kommun hade legat på den förväntade nivån hade den totala kostnaden för ekonomiskt bistånd år 2020 varit drygt 3,8 mnkr och 2021 drygt 5,8 mnkr lägre än redovisat.

Antal nybesök avseende ekonomiskt bistånd har ökat tre år i rad, från 66 till 114, se tabell 4. Andel helt nya nybesök har legat på samma nivå, däremot har andel återkommande ansökningar fördubblats under mellan 2020 och 2022

Nybesök	Jan-mars 2020	Jan-mars 2021	Jan-mars 2022
Antal nybesök	66	94	114
Andel helt nya	32%	32%	30%
Andel återkommande	36%	43%	61%
Andel nyinflyttade	32%	24%	12%

Tabell 4 (Källa: Kolada.se)

Enligt nämndens verksamhetsrapport (delår 2022) avslutas varje månad i snitt ca 30 sökande av ekonomiskt bistånd. Det är en siffra som ligger i samma nivå som för hela 2021. I bild 4 nedan redovisas antal och typ av avslut av ekonomiskt bistånd, per delår augusti 2021 och 2022.

Typ av avslut av ekonomiskt bistånd, per augusti

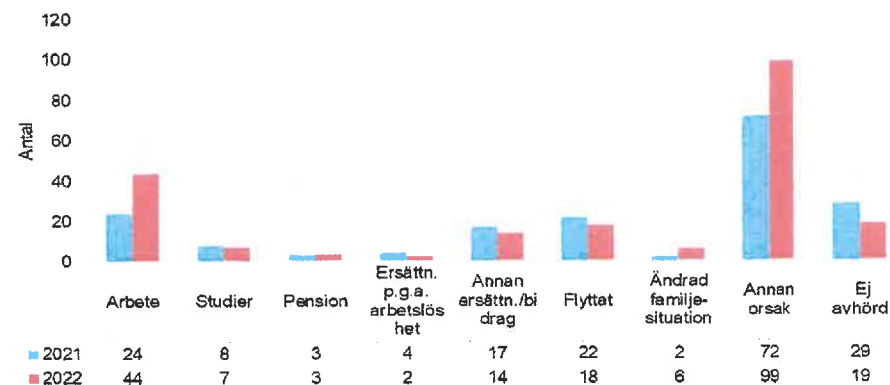

Bild 4: (Källa: Verksamhetsrapport/delår Kompetens- och arbetslivsnämnden 2022)

Enligt verksamhetsrapporten/delår 2022 låg det genomsnittliga antalet biståndsmottagare exkl. barn per mån under januari och juli på 641 år 2021 resp. 567 år 2022. Antal biståndsmottagare exkl. barn per månad år 2022 var ca 11,5% färre än 2021. Vidare, per augusti 2022 har 51 biståndsmottagare (eller 24%) av totalt 212 biståndsmottagare övergått i egen försörjning (arbete/studier). Under samma period 2021 har 32 (eller 18%) av 181 avslutade biståndsmottagare övergått i egen försörjning (arbete/studier). Andel av samtliga biståndsmottagare exkl. barn som övergått till egen försörjning uppgick till 5% år 2021 och 9% år 2022.

Kommentarer

Antal biståndsmottagare exkl. barn per månad år 2022 var ca 11,5% färre än 2021.

Vidare noteras att utbetalningar för ekonomiskt bistånd per månad under jul-sep 2022 minskat med ca 10% jämfört med genomsnittliga utbetalningar (drygt 3,3 mnkr/månad) per år under 2020, 2021 och början av 2022. Budgeterad utbetalning av ekonomiskt bistånd uppgår till 2,45 mnkr per månad. Detta innebär att skillnaden mellan faktiskt utfall och budget fortfarande är relativt stor.

Om utbetalningarna varit i linje med budget hade den totala utbetalningen för ekonomiskt bistånd legat på drygt 29,3 mnkr per år. Den totala utbetalning av ekonomiskt bistånd de senaste 3 åren har varit drygt 40 mnkr, en differens på drygt 11 mnkr kr mot budget.

Vi noterar att nettokostnad för ekonomiskt bistånd i Falköping kommun år 2021 var ca 12% högre än förväntat enligt kommunstrukturen.

I mötet med både tjänstepersoner och ledamöter undersöker vi om omorganisationen är bidragande till de förbättrade siffrorna inom ekonomiskt bistånd. Till svar får vi att det är svårt att göra den slutsatsen av olika anledningar. Dels har omvärldsläget varit osäkert, arbetsmarknaden har haft ett enormt behov av personal samtidigt som omorganisationen medfört stramare aktivitetskrav för klienten.

Vi delar denna uppfattning. Det är svårt att uttala sig om den faktiska förklaringen till den minskade utbetalningen per månad de senaste månaderna. Det vi dock har fått kännedom om är att stöd- och försörjning börjat tillämpa nya riktlinjer, med stramare aktivitetskrav. Vi noterar inflöde av nya biståndsmottagare har minskat, detta gäller framför allt målgrupp vuxna biståndsmottagare utan barn. Det vi också har noterat är något fler deltagare som deltagit i kommunala arbetsmarknadsåtgärder har övergått till egen försörjning (arbete/studier). Enligt intern statistik har dock antal individer som initierats från socialtjänsten ökat i både antal och andel av alla som initierats till arbetsmarknadsenheten.

Med hänsyn till ovanstående går det därför inte att dra någon slutsats om minskningen av utbetalt bistånd kan kopplas till flytten av stöd- och försörjning, eller om den beror på andra omständigheter och/eller ändringar som har gjorts i samband med flytten, till exempel ökat aktivitetskrav. Vi har också en stark arbetsmarknad!

Förvaltningen har noterat att ensamstående medelålders män är den målgrupp som lättast lyckas få anställning eller sysselsättning. Kvinnor och hushåll med flera barn tenderar att fastna i bidragsverksamheten. Fokusbålggruppen som är de personer som står allra längst ifrån arbetsmarknadens förfogande har förvaltningen inte jobbat aktivt med ännu. Vi noterar att verksamhetschef inom berört område har bland annat genomfört en gedigen orsaksanalys för att i ett tidigt skede identifiera "varför vissa individer i Falköpings kommun fastnar i ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd?" På

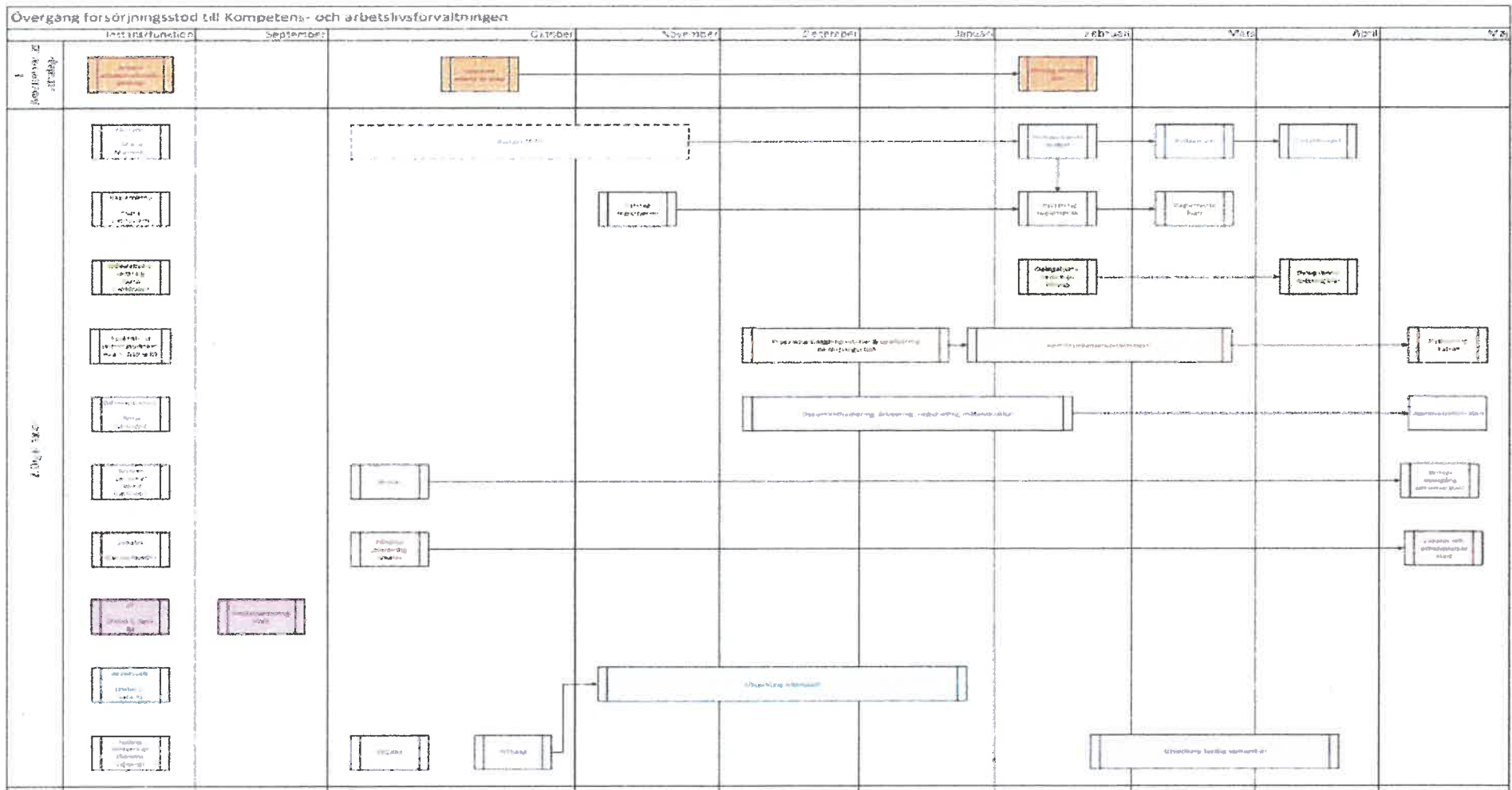
så sätt har man lyckats sätta fokus på få men prioriterade områden för att enklare ta sig an problematiken. Orsaksanalysen omfattar även av en tydlig genomförandeplan för hur arbetet med fokusområdena ska än mer utvecklas.

Bilagor

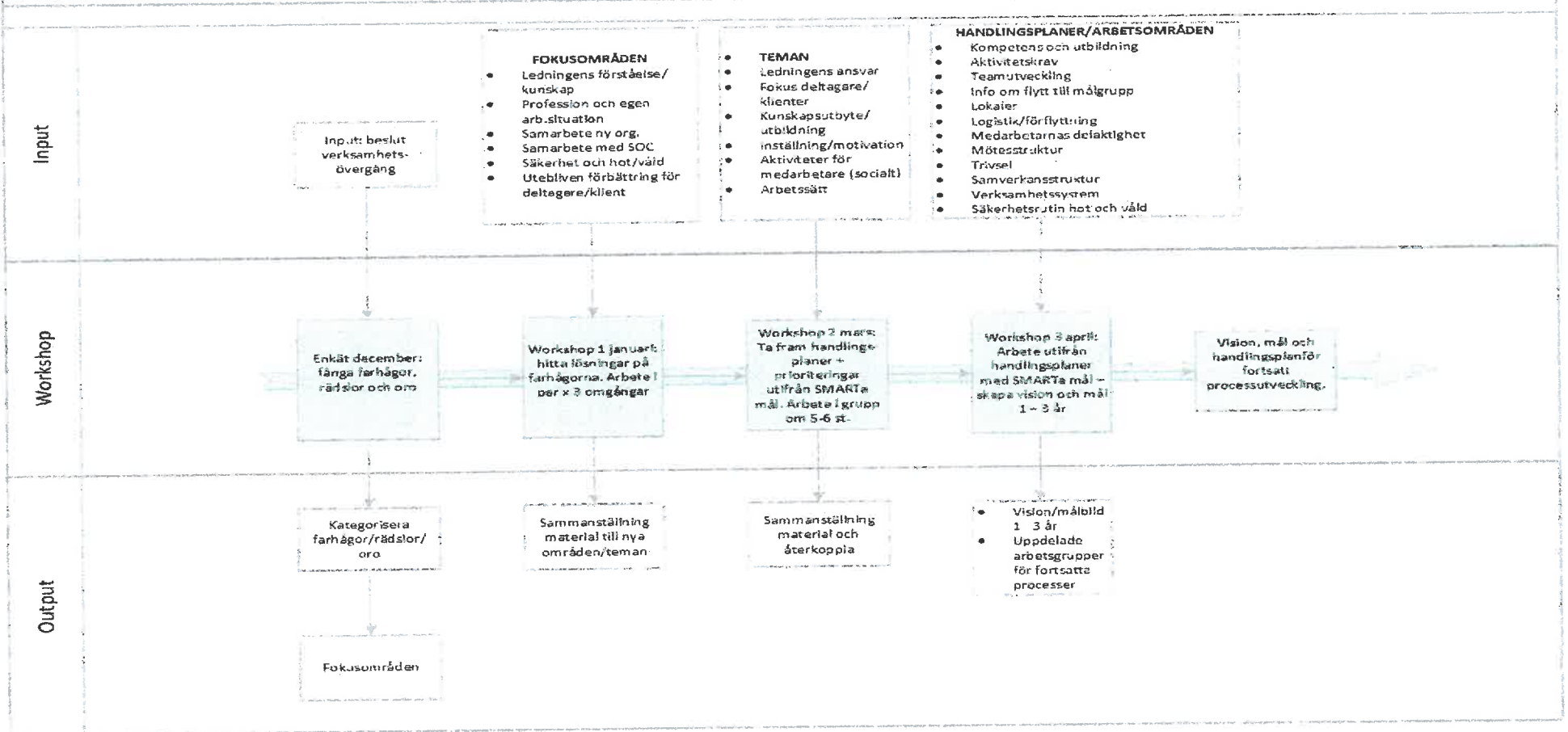
Bilaga 1: Planer och processkartor

Översiktsplan Verksamhetsövergång försörjningsstöd till KAF

Process	Ansvarig	prel. Deadline	2020											2021																							
			Oktober			November				December				Januari				Februari				Mars				April				Maj							
			v42	v43	v44	v45	v46	v47	v48	v49	v50	v51	v52	v1	v2	v3	v4	v5	v6	v7	v8	v9	v10	v11	v12	v13	v14	v15	v16	v17	v18						
Arbete arbetsmarknadsstrategi	Namn.Förnamn																																				
Ekonomi	Namn.Förnamn																																				
Reglemente	Namn.Förnamn																																				
Delegationsordning	Namn.Förnamn																																				
Kvalitet- och ledningssystem	Namn.Förnamn																																				
Administration	Namn.Förnamn																																				
System personal	Namn.Förnamn																																				
Lokaler	Namn.Förnamn																																				
IT	Namn.Förnamn																																				
Arbetsätt	Namn.Förnamn																																				
Facklig samverkan	Namn.Förnamn																																				
Arbete aktivitetskrav	Namn.Förnamn																																				
Arbete arbetsmarknadsanställningar	Namn.Förnamn																																				
Samverkan KAF + KLF Näringsliv	Namn.Förnamn																																				
Kvalitet	Namn.Förnamn																																				
Kartläggning målgrupp	Namn.Förnamn																																				
Utbildning personal	Namn.Förnamn																																				

Workshop process våren 2021

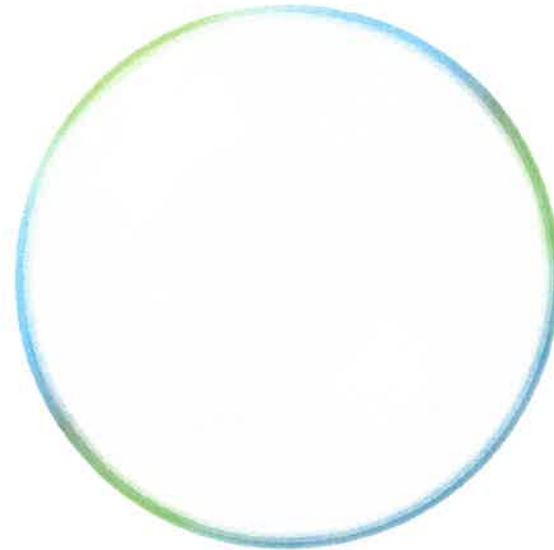

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 225,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on [LinkedIn](#) or [Twitter](#).

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.

Granskning av årsredovisning 2022-12-31

Falköping kommun
Mars 2023

Innehåll

Inledning och sammanfattning

1. Granskningsresultat

Fel! Bokmärket är inte definierat.

4

Inledning och sammanfattning

Uppdrag och bakgrund

Revisorerna prövar, enligt kommunallagen, om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Revisorerna granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred för kommunal verksamhet som bedrivs inom nämndernas eller fullmäktigeberedningarnas verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de revisorer eller lekmannarevisorer som utsetts i juridiska personer, även verksamheten i de juridiska personerna. Revisorerna ska bedöma om resultaten i årsredovisningen är förenliga med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska lämnas till fullmäktige inför behandlingen av delårsrapporten och årsredovisningen.

Enligt Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska en kommuns årsredovisning bestå av en resultaträkning, en balansräkning, en kassaflödesanalys, noter, en driftredovisning, en investeringsredovisning och en förvaltningsberättelse. Sammanställda räkenskaper ska ingå i årsredovisningen om sådana upprättas enligt 12 kap 2§. Årsredovisningens delar ska upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och kommunens eller regionens ekonomiska ställning.

Rådet för kommunal redovisning (RKR), som har till uppgift att främja och utveckla god redovisningssed i kommuner och landsting i enlighet med LKBR, har gett ut rekommendationer för den kommunala redovisningen. I tillämpliga delar kan även normering från Redovisningsrådet och Bokföringsnämnden användas. Enligt kommunallagen (KL) är det kommunstyrelsen som ansvarar för årsredovisningens upprättande.

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Falköping kommun har Deloitte genomfört en granskning av kommunens årsredovisning per 2022-12-31. Vi har utgått

från utkast daterat 1 mars 2023. Ev. ändringar därefter kan påverka revisionens iakttagelser och rekommendationer.

Metod

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionsred för kommunal verksamhet. Det innebär att vi har planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. Revisionen har omfattat att utifrån en bedömning av väsentlighet och risk granska ett urval av underlag till belopp och annan information i årsredovisningen.

I revisionen har också ingått att pröva redovisningsprinciperna och kommunstyrelsens tillämpning av dem. Det ingår även att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som kommunstyrelsen gjort när de upprättat årsredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen.

Revisionsfrågor och kriterier

- **Uppfyller årsredovisningen som dokument de krav som ställs?**
En bedömning görs av om årsredovisningen innehåller alla delar som LKBR anger ska finnas med.
- **Bedöms räkenskaperna som rättvisande och är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål fullmäktige beslutat?**
Redogör årsredovisningen för utfallet av verksamheten, samt den ekonomiska ställningen på ett sätt som uppfyller de krav som KL, lagen om kommunal bokföring LKBR ställer?
Uppfyller årsredovisningen i allt väsentligt rekommendationerna från RKR?
Vi drar en slutsats kring detta utifrån en genomgång av väsentliga resultat- och balansposter med avseende på olika aspekter som fullständighet, riktighet, existens, tillhörighet, periodisering, värdering, äganderätt samt innehåll och presentation. Urvalet av vad som granskas görs utifrån en bedömning av väsentlighet och risk.

Redogör årsredovisningen för måluppfyllelsen på ett sätt som motsvarar utfallet? Samt är balanskravet uppfyllt?

Bedömning av måluppfyllelse utifrån de kriterierna fullmäktige/kommunen beslutat om.

Bedömning av om balanskravet är uppfyllt.

Svar på revisionsfrågan

- Årsredovisningen bedöms till största delen uppfylla de krav på innehåll som ställs på en årsredovisning i LKBR och RKR.
- Balanskravet är uppfyllt.
- Den finansiella redovisningen bedöms i allt väsentligt vara rättvisande.
- De finansiella mål som fullmäktige beslutat i årsredovisningen ingår och det finns en bedömning av dessa mål i årsredovisningen.
- De verksamhetsmål som fullmäktige beslutat i årsredovisningen ingår och det finns en bedömning av dessa mål i årsredovisningen.

Iakttagelser och noteringar

Vid granskning av väsentliga resultatposter och balansposter samt måluppfyllelse har vi gjort följande väsentliga iakttagelser eller noteringar:

- Vi noterar att kommunstyrelsen ännu inte har utvecklat lednings- och uppföljningsprocessen fullt ut. Vi bedömer att det fortsatt krävs ett arbete med att klargöra måluppfyllelsen. En väl genomarbetad, utvecklad och förankrad gemensam styrmodell för planerings- och uppföljningsprocessen är att föredra. Kommunstyrelsen bör också utforma indikatorer som säkerställer att bedömning av måluppfyllelse görs på ett gemensamt sätt över hela kommunen.
- Manuella bokföringsordrar attesteras ej vid upprättande, men det förekommer kompletterande kontroller i processen för transaktionerna. Kommunen lyfter fram att digital signering av manuella transaktioner kan komma att implementeras i det nya ekonomisystemet som förväntas gå live under våren 2023.
- Att kommunstyrelsen inte färdigställt utredningen om vilka anläggningstillgångar bör redovisas som finansiell leasing enligt RKR R5. (Detta anser vi att ni förtroendevalda revisorer bör ta med i er revisionsberättelse).

- Att utfallet för investeringar som ingår i investeringsplanen blev 232,8 mnkr i nettoutgift mot budgeterade 356,9 mnkr. Dvs. en avvikelse om 124,1 mnkr.

Rekommendationer

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att

- Fortsätta utveckla kommunens lednings och styrningsprocess för att möjliggöra en tydlig bedömning av måluppfyllelsen.
- Analysera vilka koncernbolag/förbund som bör ingå i koncernredovisningen enligt RKR R16. Vi noterar att alla koncernbolag ej är konsoliderade till kommunkoncernens finansiella ställning i årsredovisningen 2022. Det kommunbolag som inkluderats är Falköpings Hyresbostäder AB. Bolag/förbund som inte anses behöva ingå bör omnämnas i årsredovisningen på ett sätt så att läsaren förstår varför de inte ingår.
- Utveckla arbetet med att samla in uppgifter om ev. skadeståndsanspråk som riktas mot kommunen. I den omfattning kommunen anser sig kunna bli betalningsskyldig bör skadeståndet även hanteras i kommunens redovisning.
- Aktivt arbeta med frågor kring klassificering av finansiella anläggningstillgångar då ett ev ändrat syfte med innehavet får konsekvenser för värderingen och kommunens ekonomiska ställning/resultat.
- Införa ett systemstöd som säkerställer att manuella bokföringsordrar attesteras.
- Att slutföra utredningen om vilka anläggningstillgångar som bör redovisas som finansiell leasing enligt RKR R5.
- Att verka för ett investeringsutfall som är närmare budget.

Jönköping den 6 april 2023

DELOITTE AB

Pernilla Rehnberg
Auktoriserad revisor

Annika C Karlsson
Certifierad kommunal revisor

1. Granskningsresultat

1.1. Kvalitetssäkring av årsredovisningens delar

Nedan presenteras vår granskning av årsredovisningen baserat på revisionskriterierna. För att tydliggöra huruvida kommunens årsredovisning är i överensstämmelse med kommunallagen och lagen om kommunal bokföring och redovisning finns nedan en tabell över ett antal lagkrav:

Lagkrav	Lagrum	Uppfyller?
Uppfylls kraven på årsredovisningens innehåll enligt 4 kap LKBR?	4 kap 1 § LKBR	Ja
Finns upplysning om skälen till ev avvikelser från normgivande organ på det kommunala området (RKR)?	4 kap 3§ LKBR 9 kap LKBR	Ja
Följs uppställningsformerna för resultat och balansräkning?	5 och 6 kap LKBR	Ja
Innehåller förvaltningsberättelsen en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning?	11 kap 9§ LKBR	Ja
Lämnas de ytterligare upplysningar som krävs för att bilden ska bli rättvisande?	4 kap 3§ LKBR 9 kap LKBR	Ja
Finns upplysningar om händelser av väsentlig betydelse som inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut.	4 kap 3§ LKBR/11 kap 3§ LKBR	Ja
Finns översikt över utvecklingen av kommunens eller regionens verksamhet?	11 kap 1§ LKBR	Ja
Finns upplysningar om kommunens förväntade utveckling?	11 kap 4§ LKBR	Ja
Finns upplysningar om väsentliga personalförhållanden och uppgift om sjukfrånvaro?	11 kap 5–6§§ LKBR	Ja
Finns en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet?	10 kap 2§ LKBR	Ja
Finns en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.	10 kap 1§ LKBR	Ja
Anges hur ett eventuellt negativt resultat ska regleras – är balanskravet uppfyllt?	11 kap 10§ LKBR	Ja
Hur målen för god ekonomisk hushållning uppnåtts?	11 kap 9§ LKBR	Ja
Ingår sammanställda räkenskaper för den kommunala koncernen?	12 kap 1§ LKBR	Ja

1.2 Måluppfyllelse

Nedan följer en bedömning av om de finansiella målen är uppfyllda, om verksamhetsmålen är uppfyllda samt en redogörelse för de iakttagelser som gjorts i granskningen av resultat- och balansräkning samt övriga delar av årsredovisningen.

Finansiella mål	Återkoppling till målen i årsredovisningen	Kommunstyrelsens bedömning	Deloitte's bedömning
Kommunfullmäktige har beslutat om två finansiella mål.	1) Resultatet ska vara minst 2,0 % i förhållande till skatter och bidrag för åren 2021 – 2023. Kommunen når 11,9 %. Resultatet ska över tid uppgå till minst 2 procent av skatter och statsbidrag. Över tid avser en tioårsperiod. För perioden år 2022-2024 skall dock resultatet årligen uppgå till minst 45 miljoner kronor. <i>Uppföljning: Resultatet uppgår till 148 327 tkr och resultatet i % av skatter och statsbidrag uppgår till 6,3%.</i>	Målet bedöms vara uppnått	Vi delar kommunstyrelsens bedömning
	2) Kommunens lån får högst uppgå till 1 700 miljoner kronor vid utgången av perioden år 2022-2024. Från år 2024 får kommunens investeringar årligen högst uppgå till summan av avskrivningar och resultat, dvs låneskulden skall inte öka. <i>Uppföljning: Den externa låneskulden uppgår till 1 071,3 mnkr vid årets slut.</i>	Målet bedöms vara uppnått	Vi delar kommunstyrelsens bedömning
Verksamhetsmål	Återkoppling till målen i årsredovisningen	Kommunstyrelsens bedömning	Deloitte's bedömning
Kommunfullmäktige har beslutat om 4 övergripande mål.	<p>Mål 1: "Skapa förutsättningar för ett socialt hållbart Falköping".</p> <p>Mål 2: "Skapa förutsättningar för ett attraktivare Falköping".</p> <p>Mål 3: "Skapa förutsättningar för ett näringsliv som utvecklas".</p> <p>Mål 4: "Kommunens organisation ska vara utvecklande och förnyande med en tillitsbaserad styrning".</p>	<p>Det noteras att kommunstyrelsen bedömer måluppfyllelsen på en 4-gradig skala (mycket god, god, godtagbar och mindre god måluppfyllelse).</p> <p>Kommunstyrelsen bedömer att mål 1 har en godtagbar måluppfyllelse, resterande tre mål bedöms ha en god måluppfyllelse.</p>	<p>Vår bedömning är att det, i dagsläget, saknas tillräckligt underlag för att vi ska kunna bedöma måluppfyllelsen för de övergripande målen. Dvs. vi kan av tillgängligt underlag inte bedöma måluppfyllelsen för områdena.</p> <p>Vi rekommenderar därför kommunstyrelsen att fortsätta arbetet med att utveckla underlaget för de kriterier som ligger till grund för bedömning av måluppfyllelsen för de mål som kommunfullmäktige beslutat om.</p>

Granskning av finansiella dokument

Granskning av finansiella dokument	Iakttagelser	Förslag till rekommendation
Finansiell leasing	Vi noterar att kommunstyrelsen inte färdigställt utredningen om vilka anläggningstillgångar som bör redovisas som finansiell leasing enligt RKR R5.	Vi rekommenderar kommunstyrelsen att slutföra utredningen om vilka anläggningstillgångar som bör redovisas som finansiell leasing enligt RKR R5.
Investeringsredovisning	Att utfallet för investeringar som ingår i investeringsplanen blev 232,8 mnkr i nettoutgift mot budgeterade 356,9 mnkr. Dvs. en avvikelse om 124,1 mnkr.	Vi rekommenderar kommunstyrelsen att verka för ett utfall som närmare budget.
Konsolidering	Vi noterar att inte alla bolag/förbund i kommunkoncernen konsolideras, vilket inte är helt lätt för läsaren att se.	Analysera vilka koncernbolag/förbund som bör ingå i koncernredovisningen enligt RKR R16. Vi noterar att alla koncernbolag ej är konsoliderade till kommunkoncernens finansiella ställning i årsredovisningen 2022. Det kommunbolag som inkluderats är Falköpings Hyresbostäder AB. Bolag som inte anses behöva ingå bör omnämnas i årsredovisningen på ett sätt så att läsaren förstår varför de inte ingår.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our global network of member firms and related entities in more than 150 countries and territories (collectively, the “Deloitte organization”) serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte’s approximately 330,000 people make an impact that matters at www.deloitte.com.

Our advice is prepared solely for the use of the client. You may not disclose it or its contents to any other person without our prior written consent. No other person may rely on the advice and we accept no responsibility to any other person.

© 2023 For more information, contact Deloitte AB.

Hantering och redovisning av riktade statsbidrag

Falköping kommun

Oktober 2022

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning	2
1. Inledning	5
2. Granskningsresultat	7

Sammanfattning

Deloitte AB har av de förtroendevalda revisorerna i Falköping fått uppdraget att genomföra en granskning av hantering och redovisning av riktade statsbidrag. Syftet med granskning är att se om det finns åtgärder som borde vidtas av kommunstyrelsen eller nämnder och förvaltningar.

Revisionsfråga

Har barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden säkerställt att de riktade statsbidragen hanteras på ett ändamålsenligt sätt och med en god intern styrning och kontroll. Har nämnderna säkerställt att bidragen redovisas på ett rättvisande sätt samt att de använts till det avsedda ändamålet.

Svar på revisionsfråga

Nämnderna bedöms till stor del hantera de riktade statsbidragen på ett ändamålsenligt sätt och med god intern styrning och kontroll. Nämnderna strävar efter att använda bidragen till avsett ändamål men pga. bidragens utformning och krav upplevs det som svårt att kunna genomföra verksamhet inom bidragets tidsramar.

Kommunstyrelsen och nämnderna bör överväga om det alltid är i kommunens intresse att söka samtliga riktade statsbidrag. För att få långsiktiga effekter av bidraget är det av vikt att förvaltningens ordinarie personal kan medverka i projekten i största möjliga mån. Nämndernas budget bör inte baseras på tillfälliga intäkter från riktade statsbidrag.

Det finns utvecklingsmöjligheter vad gäller den ekonomiska redovisningen för att minska administrationen kring redovisningen av bidragen. Vår uppfattning är att bidragen redovisas på ett korrekt sätt men pga. ekonomisystemets bristande rapportfunktionalitet är det svårt belägga fullt ut.

Iakttagelser

- Så långt vi kan bedöma har nämnderna ett arbetssätt som gör att nämnderna finner de bidrag som går att söka inom resp. nämnds verksamhetsområde.
- För att få en likformig hantering av riktade statsbidrag kan det vara en fördel att det finns en gemensam riktlinje kring hur dessa bör hanteras framför allt ur ett redovisningsmässigt perspektiv.
- Inriktningen att söka alla riktade statsbidrag kan leda till att vissa bidrag inte kan användas i verksamheten. Inriktningen att söka alla bidrag kan leda till att återbetalning av bidraget behöver göras vilket också belastar administrationen och leder till frågor från intressenter.
- Nämnderna och förvaltningarna har en struktur kring hur arbetet med bevakning, beredning och uppföljning lagts upp. Noteras bör dock att socialnämnden har rutiner för arbetet med riktade statsbidrag men inte barn- och utbildningsnämnden.
- Båda nämnderna har en tydlig bild av hur man söker tillgängliga bidrag och vilka beslut som krävs för att göra detta. Nämnderna får återrapportering och ordföranden i resp. nämnd har uttryckt att de känner sig nöjda med den rapportering de får.
- På en övergripande kommunal nivå finns inte några riktlinjer kring hantering eller ekonomisk redovisning av riktade statsbidrag.

- Pga. att de riktade statsbidragen ofta är nischade eller har kort tid för genomförande medför detta att det kan vara utmanande hitta en bra struktur för uppföljningen.
- Nuvarande ekonomisystem har begränsningar i rapportfunktionalitet, dvs. det är svårt för kommunen bygga egna rapporter. Detta har lett till att det av redovisningen, även för kommunens medarbetare, är svårt att direkt se intäkter och kostnader för ett enskilt projekt.
- Det finns idag inte en skarp skiljelinje mellan när ett bidrag tas med i nämndens budget eller inte. Detta gör att tillämpningen uppfattas som något godtycklig vilket kan skapa en brist på tydlighet.
- I dagsläget är det svårt dra definitiva slutsatser kring om redovisningen fullt ut följer RKR 2. Utifrån de diskussioner som varit är vår uppfattning den att kommunen förefaller följa RKR 2 men det är svårt se tydligt i den ekonomiska redovisningen.

Rekommendationer

- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att verka för att det finns en gemensam riktlinje för hela kommunen om hur riktade statsbidrag bör redovisas i den ekonomiska redovisningen. Barn- och utbildningsnämnden bör överväga om den specifika riktlinjen för riktade statsbidrag bör införas.
- Kommunstyrelsen bör överväga vilka skäl som kan leda till att ett bidrag bör sökas. Fokus för att söka riktade statsbidrag bör vara att bidraget ska kunna ge nämndernas verksamhet nytta i ett mer långsiktigt perspektiv.
- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att se till att det på kommunövergripande nivå såväl som för de nämnder som hanterar riktade statsbidrag finns riktlinjer för beredning, beslut och uppföljning.
- Nämnderna rekommenderas fortsätta arbeta med värdering av vilka statsbidrag som bör sökas samt att vinnlägga sig om att kunna dra nytta av effekterna över tid.
- För att minska på administration och underlätta uppföljning av ställningen i ett enskilt projekt rekommenderas kommunstyrelsen utveckla den ekonomiska redovisningen för riktade statsbidrag. Detta bör också underlätta kommunstyrelsens uppföljning av kommunens totala ekonomi samt ge en ökad säkerhet i redovisningen.
- Kommunstyrelsen och nämnderna rekommenderas tydliggöra när ett riktat statsbidrag ska tas med i nämndens budget. Det bör tydliggöras vilka parametrar som avgör om ett bidrag ska räknas in i budgeten eller inte.

1. Inledning

Bakgrund

Den verksamhet som bedrivs av kommuner finansieras huvudsakligen genom det kommunala skatteuttaget som regleras i kommunallagens 2 kap 5 §. En betydande del av finansieringen sker idag också via statsbidrag. Statsbidragen kan vara generella och räknas då fram baserat på exempelvis invånarantal och åldersstruktur. En stor del kan även vara så kallade riktade statsbidrag, dessa är då ofta tidsbegränsade och knutna till en viss prestation eller åtgärd från kommunernas sida.

Riktade ekonomiska bidrag är ett av många sätt att styra verksamheter i en specifik riktning och de används för att påverka hur huvudmännen (kommunen) gör prioriteringar inom sina verksamheter. Genom förstärkta ekonomiska resurser kan bidragen hjälpa till att skapa bättre förutsättningar för utveckling, lärande och goda resultat för verksamheternas huvudsakliga målgrupper. Den stora omfattningen av bidrag för olika verksamheter ställer dock höga krav på kommunen i form av rutiner, strukturer och kompetens för att hantera bidragen, från identifiering av möjliga bidrag att söka till redovisning och uppföljning av att bidragen används på ett effektivt sätt och till det de är avsedda till.

Revisorerna i Falköpings kommun har därför i sin risk- och väsentlighetsanalys identifierat behov av att granska barn- och utbildningsnämnden och socialnämndens arbete med riktade statsbidrag. Syftet med granskningen är att bedöma om barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden i Falköpings kommun säkerställer att de riktade statsbidragen hanteras på ett

ändamålsenligt sätt och med en god intern kontroll, samt att bidragen redovisas på ett rättvisande sätt.

Syfte och avgränsning

Granskningen avser barn- och utbildningsnämnden och socialnämndens hantering av riktade statsbidrag. Granskningen avgränsades till att omfatta riktade statsbidrag där kommunen fått tilldelning under 2021 och 2022.

Revisionsfråga

Har barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden säkerställt att de riktade statsbidragen hanteras på ett ändamålsenligt sätt och med en god intern styrning och kontroll. Har nämnderna säkerställt att bidragen redovisas på ett rättvisande sätt samt att de använts till det avsedda ändamålet.

Underliggande frågeställningar

- Hur arbetar nämnderna med att finna och söka bidrag?
- Finns det tydliga styrdokument och riktlinjer avseende riktade statsbidrag? Har det tydliggjorts vilka riktade statsbidrag som bör sökas, prioritering av bidrag att söka?
- Är organisation, ansvar och befogenheter för bevakning, beredning, uppföljning av riktade statsbidrag tydlig och ändamålsenlig?
- Finns ändamålsenliga arbetssätt och rutiner för hanteringen av riktade statsbidrag (*från bevakning till återrapportering till bidragsgivare*)?
- Följer nämnderna upp att bidragen används till det bidragen är avsedda till enligt bidragsvillkoren? Är nämndernas analys av om

bidragen gav de avsedda effekterna på kommunnivå, nämndnivå och verksamhetsnivå ändamålsenlig?

- Redovisar kommunen riktade statsbidrag i enlighet med bidragsvillkoren och god redovisningssed. Ger kommunens redovisningsmodell för riktade bidrag möjligheter till en god uppföljning?

Metod och granskningsinriktning

Granskningen genomfördes genom intervjuer med utvalda nyckelpersoner (*politiker och tjänstemän*), dokumentstudier samt stickprov av några utvalda riktade statsbidrag inkl. den ekonomiska redovisningen.

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier men kompletteras genom kontakter med berörda befattningshavare;

- Magnus Schedin, socialchef
- Eva Olofsson, biträdande socialchef
- Viktoria Olander, ekonom
- Sture Olsson, socialnämndens ordförande
- Karina Bronell, skolchef
- Eva Dahlgren, barn och utbildningsnämndens ordförande
- Jens Sjöstrand, förvaltningsekonom
- Magnus Fleischer, ekonomichef
- Elin Stål Tingbratt, redovisningsansvarig
- Christoffer Eriksson, controller

Granskningen har delats in i följande sju faser:

- Planering av intervjuer.
- Samla fakta/underlag genom intervjuer och dokumentgranskning.
- Genomgång, sammanställning och analys av insamlat material. Vid behov komplettering med mer material.
- Framtagning av viktiga iakttagelser och rekommendationer samt svar på revisionsfråga.
- Rapportskrivning inkl. sakavstämning.

- Presentation av granskning till revisorer.
- Godkänd rapport skickas till berörda nämnder och revisorer.

Revisionskriterier

Kommunallagen (2017:725), förordningar gällande statsbidrag inom nämndernas ansvarsområden, Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, rådet för kommunal redovisnings rekommendationer samt tillämpbara styrdokument och beslut gällande riktade statsbidrag.

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring har skett genom Deloitte's interna kvalitetssäkringssystem samt genom faktakontroll av berörda nämnder.

2. Granskningsresultat

Hur arbetar nämnderna med att finna och söka bidrag?

Inom socialnämndens område har förvaltningen ansvar för att bevaka vilka statsbidrag och övriga medel som finns inom respektive område samt att bedöma om bidragen är lämpliga för nämndens verksamhet. Förvaltningen har också det övergripande ansvaret för riktade statsbidrag. Information om de statsbidrag som finns att söka kommer vanligen till förvaltningens funktionsbrevlåda. En nämndsekreterare bevakar funktionsbrevlådan och skickar information om aktuella statsbidrag till förvaltningschef, biträdande förvaltningschef, ekonomer och berörda verksamhetschefer. Beslut om att ansöka om statsbidrag följer nämndens delegationsordning. Statsbidrag söks i huvudsak genom Socialstyrelsens e-tjänst. I förekommande fall kan statsbidrag även rekvideras av Kammarkollegiet och kommunalförbund mm.

Statsbidrag ska endast sökas om det är troligt att nämnden kommer att beviljas medlen och om nämnden ser ett behov av utveckling inom områden för statsbidraget. Dock har nämnden/förvaltningen de senaste åren pga. en politisk prioritering sökt alla bidrag. Detta har lett till att vissa återbetalningar av medel behövt göras.

Inom barn och utbildningsnämndens område använder sig förvaltningen av statsbidragskalendern för att hitta tillgängliga statsbidrag. Statsbidragen finns framför allt att söka via Skolverkets hemsida och statsbidragskalendern. Med kalendern är det möjligt att löpande notera vilka nya statsbidrag som finns tillgängliga (1 år framåt i tiden).

Barn och utbildningsnämnden söker i princip alla de riktade statsbidrag som de har rätt att söka. Undantag görs om bidraget som finns inte är möjligt genomföra rent verksamhetsmässigt. Detta inträffar enligt nämnden dock endast i undantagsfall, regeln är att söka alla bidrag. De bidrag som finns att söka är ofta nischade och redovisas mot Skolverket.

Slutsats

Så långt vi kan bedöma har nämnderna ett arbetssätt som gör att nämnderna finner de bidrag som går att söka inom resp. nämnds verksamhetsområde.

Finns det tydliga styrdokument och riktlinjer avseende riktade statsbidrag?

Falköpings kommun har inte några specifika riktlinjer för riktade statsbidrag eller rekommendationer för redovisningen av detta. Ekonomiavdelningen har påbörjat ett arbete med riktlinjer men detta har inte slutförts ännu.

Inom socialnämndens område finns tydliga styrdokument och rutiner som preciserar hur bevakningen och ansökan av statsbidrag ska gå till. Utöver detta tydliggör styrdokumenten hur bokföringen och den ekonomiska redovisningen av riktade statsbidrag ska gå till. Delegationsordningen hanterar dock inte specifikt vem som får söka eller besluta om statsbidrag. För vissa bidrag fattas beslutet om att söka i nämnd medan det för andra bidrag kan fattas på enhetsnivå. Vilken nivå som ska fatta beslutet beror främst på bidragets natur och omfattning.

Inom barn- och utbildningsnämndens område finns ingen policy när det kommer till att hantera riktade statsbidrag. Bidragen är ofta nischade samt söks och redovisas mot Skolverket som har specifika krav på redovisningen.

Slutsats

För att få en likformig hantering av statsbidrag kan det vara en fördel att det finns en gemensam riktlinje kring hur dessa bör hanteras framför allt ur ett redovisningsmässigt perspektiv. Då Falköpings kommun kommer byta ekonomisystem anser vi att det är ett bra läge att beakta även riktade statsbidrag och hur dessa bör hanteras i den ekonomiska redovisningen.

Rekommendation

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att verka för att det finns en gemensam riktlinje för hela kommunen om hur riktade statsbidrag bör redovisas framför allt vad gäller den ekonomiska redovisningen. Barn- och utbildningsnämnden bör överväga om en specifik riktlinje för riktade statsbidrag bör införas.

Har det tydliggjorts vilka riktade statsbidrag som bör sökas, prioritering av bidrag att söka?

Socialnämnden söker i princip alla bidrag som är möjliga att söka, detta på grund av politiska prioriteringar. Dock har nämnden och förvaltningen inställningen att bidragen endast bör sökas om det är troligt att nämnden kommer att beviljas medlen och om nämnden ser ett behov av utveckling inom området som statsbidraget gäller. Vilka bidrag som söks är en fråga för socialnämnden att besluta om. Nämnden får en särskild redovisning av statsbidrag en gång per år och som en del i den ekonomiska redovisningen per tertiäl. I tertiälrapporten finns dock inte statsbidragen särskilt redovisade. Under 2021 skedde flera redovisningar pga. politisk efterfrågan. I dessa avstämning var tredje månad från förvaltningen. Förvaltningen har att arbeta efter ett inriktningsbeslut fattat av ledningsgruppen.

Noterbart är att nämnden ibland behövt återbetala medel till bidragsgivaren då verksamhet inte kunnat genomföras inom bidragets ram. Detta pga. kort ledtid och att vissa bidrag har mycket specifika krav. Förvaltningen och nämndens uppfattning är att detta medför en ryckighet i styrningen som är svår hantera.

Inom barn- och utbildningsnämnden söks i princip alla de riktade statsbidrag som de har rätt till att söka. Undantag från denna regel görs om det rent verksamhetsmässigt inte skulle vara möjligt att söka och hantera bidraget. Det är däremot väldigt få tillfällen då de inte söker samtliga bidrag som finns tillgängliga. Även här upplevs att de riktade statsbidragen medför en ryckighet i styrningen som är svår hantera.

Slutsats

Riktade statsbidrag kan vara en bra källa att få medel för att bedriva utvecklingsprojekt, göra extrainsatser i verksamheten m.m. Dock kan inriktningen att söka alla bidrag leda till att vissa bidrag inte kan användas i verksamheten. Anledningen till detta kan vara att verksamheten inte kan

genomföra nödvändiga åtgärder inom tidsramen för bidraget, att det inte finns tillgänglig personal eller att kraven är så specifika att det är svårt kunna använda bidraget i verksamheten. Inriktningen att söka alla bidrag kan leda till att återbetalning behöver göras vilket också belastar administrationen och leder till frågor från intressenter.

Vi anser därför att det ibland kan finnas skäl att inte söka ett bidrag då kraven för att kunna använda medlen är väldigt specifika eller då tiden för att använda medlen är kort. För att få effekt av de riktade statsbidragen är det av vikt att de kan bli till nytta för nämndens verksamhet även i ett mer långsiktigt perspektiv.

Rekommendation

Kommunstyrelsen bör överväga vilka skäl som kan leda till att ett bidrag bör sökas. Fokus för att söka riktade statsbidrag bör vara att bidraget ska kunna ge nämndernas verksamhet nytta även i ett mer långsiktigt perspektiv. Att söka bidrag som sedan måste återbetalas i hög grad riskerar att bli en "falsk ekonomi". Det kan också leda till påfrestningar vad gäller personalförsörjning samt leda till viss ökad administration.

Är organisation, ansvar och befogenheter för bevakning, beredning, uppföljning av riktade statsbidrag tydlig och ändamålsenlig?

Inom socialnämndens område har förvaltningen ansvar för att bevaka vilka statsbidrag och övriga medel som finns inom respektive område samt att bedöma om bidragen är lämpliga för nämndens verksamhet. Bevakningen sker i huvudsak genom förvaltningen ledningsgrupp, där förvaltningschef och biträdande förvaltningschef bevakar större statsbidrag som omfattar flera verksamheter medan verksamhetscheferna bevakar de statsbidrag som finns på deras respektive område. Statsbidrag inom nämndens område beviljas huvudsakligen av Socialstyrelsen, Migrationsverket och kommunalförbunden. Noterbart är dock att det finns en politisk inriktning som anger att alla bidrag ska sökas.

Ekonom på förvaltningen är utsedd till ombud i Socialstyrelsens e-tjänst och kan genomföra en ansökan om statsbidrag. Ekonomen är också ansvarig för att rekquirera medel från andra aktörer, samt se till att medel redovisas på rätt konto/projekt.

I samband med ansökan utses en ansvarig person för det enskilda statsbidraget. Denna person fungerar som kontaktperson för frågor om statsbidraget och är ansvarig för återredovisningen/återrapportering. Det är viktigt att säkerställa att rätt person är angiven i ansökan, så att information om statsbidrag och ev. återredovisning kommer till rätt person. Kontaktperson är ansvarig för att lämna information om statsbidraget och återrapporteringen till biträdande socialchef inför den årliga redovisningen till nämnden.

Biträdande socialchef ofta den som håller i verksamhetsredovisningen och ansvarar för att samla in uppgifter från verksamheten. Detta kan ske i form av enkät för teknik/kvalitet där uppgifter om uppgifter om trygghetskameror, wifi etc. efterfrågades. Ibland har förvaltningen behövt använda ad-hoc lösningar kring redovisning och uppföljning då bidragen ibland har varit smala, ibland

breda. Förvaltningen laddar ned informationsblad om vilka regler som gäller för det enskilda bidraget och utgår från detta.

Inom barn- och utbildningsnämndens område beslutar skolchefen om vilka bidrag som ska sökas samt är av Skolverket utsedd som högsta ansvarig för hantering av bidragen inom Falköpings kommun. Utöver detta delar skolchefen ut behörigheter till olika nivåer av organisationen som får vara delaktiga i den löpande processen (det kan exempelvis vara lärare eller rektorer). De behörigheter som delas ut till personalen omfattar även det administrativa arbetet. Processen är hierarkisk, dvs. den överordnade nivå anger för den underordnade vad som ska göras och återrapporteras. För vissa bidrag, som tex kompetensutveckling, har personalen fått anmäla intresse av att delta i vidareutbildning. Detta medför att processen för att bereda och följa upp riktade statsbidrag skiljer sig åt utifrån bidragets karaktär.

Slutsats

Vår slutsats är att nämnderna och förvaltningarna har en struktur och en tanke kring hur de har lagt upp arbetet med bevakning, beredning och uppföljning. Denna struktur speglar sig dock inte alltid i beslutade dokument, men det finns inom socialnämnden riktlinjer för arbetet med riktade statsbidrag. Inom barn och utbildningsnämnden finns inte någon beslutad riktlinje.

För båda förvaltningarna är det tydligt var information kring tillgängliga bidrag finns, hur de ska söka och att det krävs ett beslut på lämplig nivå inom förvaltning/nämnd. Nämnderna får återrapportering och ordföranden i resp. nämnd har uttryckt att de känner sig nöjda med den rapportering de får. Nämnderna anser att de har möjlighet ställa frågor och att det finns möjlighet till diskussion kring ämnet.

På en övergripande kommunal nivå finns det inte några riktlinjer kring hantering eller redovisning av riktade statsbidrag.

Rekommendation

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att se till att det på kommunövergripande nivå såväl som för de nämnder som hanterar riktade statsbidrag finns riktlinjer för beredning, beslut och uppföljning. Det bör också finnas en enhetlig riktlinje för hur projekt finansierade av riktade statsbidrag ska redovisas i kommunens ekonomiska redovisning.

Följer nämnderna upp att bidragen används till det bidragen är avsedda till enligt bidragsvillkoren? Är nämndernas analys av om bidragen gav de avsedda effekterna på kommunnivå, nämndnivå och verksamhetsnivå ändamålsenlig?

Inom socialnämndens område utses en person (chef/verksamhetsansvarig/ekonom) som ansvarig i samband med ansökan. Detta ansvar omfattar även den ekonomiska redovisningen samt att redovisa vad statsbidraget använts till. Förvaltningens ekonomer kan bistå i den del som handlar om ekonomisk redovisning och bokföring. Redovisningar av statsbidrag i form av dokument och ärenden ska diarieföras i systemet Ciceron. Handlingar lämnas till nämndsekreterare för diarieföring.

Redovisning av hur riktade statsbidrag använts lämnas till nämnden en gång per år. Detta sker när redovisning till bidragsgivaren skett. Nämnden får dock fler redovisningar då mer omfattande statsbidrag tas upp i samband med redovisningar av ekonomi till nämnden. Den årliga redovisningen ska innehålla uppgifter om hur stor del av statsbidraget som använts, vad det använts till samt ev. återbetalning av medel. Ansvarig för beredning av ärendet är biträdande förvaltningschef tillsammans med ekonom.

En övergripande synpunkt som framförs är att de riktade bidragen ofta är väldigt nischade och ibland kort genomförandetid vilket ger en "ryckig" styrning som nämnden inte upplever gynnar dem. Det blir också en personalfråga då man inte vill anställa och avskeda personal enbart för att genomföra ett projekt. Om så vore fallet skulle förvaltningen tappa kompetens och bidraget skulle inte ge några långvariga effekter i nämndens verksamhet.

Inom barn och utbildningsnämndens område görs uppföljningar och effektmätningar där det är möjligt mäta detta. Uppgifter samordnas också löpande via tex administratörer på skolor som får fylla i enkäter etc. Förutom förvaltningens personal analyserar barn- och utbildningsförvaltningens

utvecklingsstrateg också bidragens effekter på/för verksamheten. All information kring arbetet med ett riktat statsbidrag samlas i en digital portal. Ansökan, redovisning, beslut och resultatrapportering finns i portalen. Barn- och utbildningsnämnden uppger att de är noga med att mäta alla kostnader för ett visst projekt samt att klarlägga vilka ev. andra områden inom nämndens område som kan påverkas om ett projekt genomförs. Vid förvaltningens budgetdagar diskuteras frågor kring ekonomi samt även frågor kring riktade statsbidrag.

Rapporter kring måluppfyllelse och ekonomi skickas ut till nämnden inför varje nämndsgenomgång. Rapporten hanterar inte specifikt statsbidrag men i dessa rapporter tydliggörs det även vilka ändamål bidraget använts till. Dessa rapporter skickas ut månadsvis och kompletteras med en mer djupgående rapport vart fjärde månad.

En övergripande synpunkt är att de riktade bidragen ofta är nischade och ibland har kort genomförandetid. Detta är inte alltid positivt för förvaltningen eller nämnden då det leder till en ryckighet i styrningen.

Slutsats

De riktade statsbidragen är ofta nischade, har ibland kort genomförandetid vilket medför att det kan vara utmanande hitta en bra struktur för uppföljningen. Dvs. pga. variationen svårt finna en lösning som passar alla former av bidrag. Utifrån den information vi fått så bedömer vi att förvaltningarna vinnlägger sig om att följa upp bidragen samt att nämnderna får tillräcklig information. För att få mer långvariga effekter i verksamheten är det av vikt med en god planering av genomförande och hur nämnden ska dra nytta av effekterna av statsbidraget över tid. Att söka alla bidrag behöver inte alltid vara det bästa alternativet.

Rekommendation

Kommunstyrelsen bör överväga att införa en gemensam riktlinje för riktade statsbidrag. Nämnderna rekommenderas fortsätta arbeta med värdering av vilka statsbidrag som bör sökas samt att vinnlägga sig om att kunna dra nytta av effekterna av statsbidraget över tid.

Redovisar kommunen riktade statsbidrag i enlighet med bidragsvillkoren och god redovisningssed. Ger kommunens redovisningsmodell för riktade bidrag möjligheter till en god uppföljning?

Enligt rådet för kommunal redovisnings skrift intäktsredovisning av statsbidrag ska klassificeringen av statsbidrag styras av om bidraget innehåller villkor utifrån definitionen i RKR R2 Intäkter. Om ett bidrag inte är förenat med villkor så klassificeras bidraget som generellt. För dessa bidrag återfinns inte något villkor i form av återbetalningskrav. Bidragen klassificeras utifrån detta som ett generellt bidrag i externredovisningen.

Enligt RKR R2 Intäkter ska ett statsbidrag som innehåller en restriktion om att bidrag får användas under flera redovisningsperioder, periodiseras enligt följande, efter det att intäktskriterierna är uppfyllda. Om bidraget eller kostnadsersättningen avser två eller flera redovisningsperioder, men det inte framgår hur mycket av bidraget eller kostnadsersättningen som avser respektive period, ska bidraget periodiseras med jämn fördelning. Denna periodisering ska ske fr.o.m. den tidpunkt då bidraget enligt restriktionerna får börja intäktsredovisas t.o.m. den tidpunkt då hela bidraget ska vara intäktsredovisat.

Inom socialnämndens område är inriktningen att bokföringen av respektive statsbidrag sker i enlighet med instruktioner från ekonomiavdelningen och i enlighet med gällande redovisningsregler. I förvaltningens egen redovisning ges varje statsbidrag en unik identifiering, t ex projektnummer, så att det är möjligt att följa såväl intäkter samt utgifter kopplade till statsbidraget. Att rätt identifiering används gör att förvaltningen kan säkerställa att statsbidrag används korrekt. Samt underlättar redovisningen både mot bidragsgivaren och till nämnden. Förvaltningen har också en uppföljning av de riktade statsbidragens intäkter och kostnader i en sidordnad Excel-fil. Om nämnden

får ett beslut om att bidraget beviljas tas bidraget upp som en intäkt. Sedan görs periodisering vid tertialrapport/årsredovisning.

I samband med att nämnden ansöker om ett statsbidrag ska nämnden och ekonomiavdelningen om det inte följer av gällande redovisningsregler ta ställning till hur statsbidraget ska hanteras i förhållande till budgeten. De riktade statsbidragen går ofta inte in i ordinarie budget då nämnden inte vill basera sin ekonomi på detta.

I vissa fall kan det dock vara lämpligt att statsbidraget ingår i budgeten, medan det i andra fall är lämpligt att hantera statsbidraget utanför budgeten. Hanteringen av statsbidrag i förhållande till budgeten måste ske i förhållande till instruktioner från ekonomiavdelningen, som ger instruktioner kring bokföring, periodisering och påverkan på budgetram.

Inom barn- och utbildningsnämndens område redovisas intäkter centralt men kostnaderna redovisas per verksamhetsenhet. Intäkter från riktade statsbidrag periodiseras utifrån kostnad och förbrukning av medel. Om det anses säkert att bidraget kommer betalas ut tas det med i den ekonomiska redovisningen direkt. Detta då bidraget ofta är medräknat i budgeten. Om det är riktade statsbidrag av mindre omfattning så inkluderas detta i den ekonomiska redovisningen när medlen betalats ut. Medel för riktade statsbidrag av mindre omfattning tas inte med i totalbudgeten.

När beslut om bidraget tagits av bidragsgivaren och medlen betalats ut bokas de upp som intäkt. Utifrån förbrukning (dvs. när kostnad uppstår) görs en periodisering av bidraget för att det ska hamna på rätt år/period i bokföringen. Medel som inte förbrukas i projektet hanteras enligt reglerna för bidraget.

Slutsats

Nuvarande ekonomisystem har begränsningar i rapportfunktionalitet, dvs. det är svårt för kommunen bygga egna rapporter. Detta har lett till att det av redovisningen är svårt att direkt se intäkter och kostnader för ett enskilt projekt. Den projektredovisning som görs är tämligen svårtillgänglig även för kommunen själv. Det görs periodiseringar löpande av ekonomiavdelningen men detta utifrån nämndernas/förvaltningarnas material. Om man inte har tillgång till tex. socialförvaltningens Excel-fil blir det svårt dra slutsatser kring vilka kostnader som lagts i projektet. Kostnaderna som läggs i ett enskilt projekt blir också den intäkt som förvaltningen/nämnden kan redovisa. Vad gäller den ekonomiska redovisningen och uppföljningen av enskilda projekt så har kommunstyrelsen utvecklingsmöjligheter. I samband med bytet av ekonomisystem bör redovisning av riktade statsbidrag utvecklas så att det går att följa projektens/beslutens kostnader och intäktsavräkning för de enskilda projekten. En sådan rapport bör också minska den tid som förvaltningen behöver lägga på att administrera ekonomiska uppföljningar. Dels underlättar det för ekonomiavdelningen samt förvaltning/nämnd att bilda sig en uppfattning om vad som förbrukats samt om redovisningen av intäkt blir fullt ut rättvisande.

Om medel från riktade statsbidrag tas med i budgeten skiljer sig också åt. Vi har inte kunnat notera någon skarp skiljelinje när ett bidrag tas med i nämndens budget eller inte. Detta gör att tillämpningen uppfattas som något godtycklig vilket kan skapa en brist på tydlighet. Det kan också medföra att nämndens budget påverkas om ett bidrag inte skulle tilldelas kommunen av bidragsgivaren.

I dagsläget är det svårt dra definitiva slutsatser kring om redovisningen fullt ut följer RKR 2. Utifrån de diskussioner som varit är vår uppfattning den att kommunen förefaller följa RKR 2 men det är svårt se tydligt i den ekonomiska redovisningen.

Rekommendation

Kommunstyrelsen rekommenderas utveckla den ekonomiska redovisningen för riktade statsbidrag. Detta i syfte att minska på administration och underlätta uppföljningen av ställningen i ett enskilt projekt. Detta bedöms också underlätta kommunstyrelsens uppföljning av kommunens totala ekonomi samt ge en ökad säkerhet i redovisningen.

Kommunstyrelsen och nämnderna rekommenderas tydliggöra när ett riktat statsbidrag ska tas med i nämndens budget. Vilka parametrar bör vara avgörande för om ett bidrag ska räknas in i budget och när det inte bör räknas in.

Finns ändamålsenliga arbetssätt och rutiner för hanteringen av riktade statsbidrag (från bevakning till återrapportering till bidragsgivare)?

Utifrån de diskussioner vi haft samt att det finns ett begränsat antal bidragsgivare som har väl strukturerade system är vår slutsats att det finns ett till stor del ändamålsenligt arbetssätt och rutiner för hanteringen av riktade statsbidrag. Dock finns det utmaningar för förvaltningarna då de riktade statsbidragen ofta är nischade vilket gör att det svårt ha en fullt ut enhetlig modell för uppföljning av det enskilda bidragets effekter. Detta då kraven från bidragsgivaren kan variera mycket. Den ekonomiska redovisningen har en utvecklingspotential då nuvarande ekonomisystem har begränsningar i rapportfunktionaliteten. Till stor del bedömer vi att kommunstyrelsen har ett fungerande arbetssätt dock är det inte enhetligt över kommunen och det är svårt dra definitiva slutsatser kring om den ekonomiska redovisningen fullt ut följer RKR 2.

Rekommendation

Kommunstyrelsen rekommenderas att utveckla den ekonomiska redovisningen av riktade statsbidrag. Då kommunen står inför ett byte av ekonomisystem är det en fråga som bör hanteras skyndsamt.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 225,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on [LinkedIn](#) or [Twitter](#).

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.

Krisberedskap och krishantering
Falköpings kommun

Februari 2023

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning	2
1. Inledning	4
2. Granskningsresultat	6

Sammanfattning

Deloitte AB har av de förtroendevalda revisorerna i Falköpings kommun fått uppdraget att genomföra en granskning avseende krisberedskap.

Revisionsfråga

Har kommunstyrelsen/krisledningsnämnden säkerställt att det finns en tillräcklig krisberedskap i enlighet med lagstiftning och myndigheters riktlinjer?

Svar på revisionsfråga

Vår sammanfattande bedömning är att Falköpings kommun till stor del säkerställt att det finns en tillräcklig krisberedskap i enlighet med lagstiftning och myndigheters riktlinjer.

Iakttagelser

- Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen i stort har en ändamålsenlig organisation för kris- och katastrofberedskap. Dock är det otydligt när en sådan allvarlig händelse ska anses ha inträffat som medför att krisledningsnämnden behöver inkallas. Dvs. när inträffar en kris motsvarande röd nivå i kristrappan?
- Det finns också behov av att uppdatera ett antal styrande dokument inom krisberedskap och informations/IT-säkerhet. Detta skulle tydliggöra kommunstyrelsens viljeinriktning för dessa områden.
- I dagsläget saknas viss information om läget för krisberedskapen samt informations/IT-säkerheten då lägesuppföljningar inte genomförts fullt ut. Bl.a. gäller detta hur nämnd/förvaltning agerar om tex IT eller el skulle vara otillgängligt.
- Kommunen bör öka inslaget av utbildning- och övningsinsatser för att stärka beredskapen inför kommande kriser.
- Kommunen har t.ex. inte inkluderat IT i den nuvarande risk- och sårbarhetsanalysen för 2019–2022.

- Det finns samverkan med andra aktörer men samverkan med de kommunala bolagen och civilsamhället kan behöva bli tydligare för att bättre svara mot de hot som finns i vår omvärld.
- Vi bedömer att kommunen agerat för att säkra el till vissa verksamheter men vi kan i dagsläget inte bedöma omfattningen av hur stor del av verksamheten som omfattas.

Rekommendationer

Vi rekommenderar kommunstyrelsen följande:

- att uppdatera styrande dokument inom krisberedskap samt informations/IT-säkerhet.
- att överväga om det behövs förtydligande för när en incident anses vara på röd nivå i kristrappan.
- att inkludera fler områden i den nya RSA:n för 2023–2026, däribland IT och övriga väsentliga områden.
- att stärka samverkan med civilsamhället och de kommunala bolagen.
- att löpande följa upp krisberedskapens samt informations- och IT-säkerhetens status i alla delar av organisationen.
- att verka för att användarna får en bra och uppdaterad information kring användningen av IT-system och infrastruktur.
- att fatta beslut utifrån de beslutsunderlag som tas fram rörande reservkraft och vattenförsörjning.

- att öka inslaget av utbildning och övningsinsatser för att stärka beredskapen inför kommande kriser.

Jönköping den 2023-02-16

DELOITTE AB

Annika C Karlsson
Projektledare

Ghenoa Abbas
Projektmedarbetare

1. Inledning

Bakgrund

Revisorerna i Falköpings kommun har i sin risk- och väsentlighetsanalys identifierat behov av att granska krisberedskapen inom Falköpings kommun. Med kris menar vi allvarliga händelser som påverkar kommunens förmåga att fungera som normalt. Dvs. inte vardagliga incidenter utan kriser med stor potentiell påverkan på kommunens verksamhet och kommuninvånarna. Alla kommuner ska ha en risk- och sårbarhetsanalys enligt MSB:s riktlinjer på plats. Denna ska uppdateras minst en gång per mandatperiod samt rapporteras till länsstyrelsen senast den 31 oktober under det första kalenderåret efter ordinarie val till kommunfullmäktige.

Dagens samhälle är utvecklat men därmed också sårbart. Elförsörjning behövs för de flesta verksamheter liksom tillgång till digitalt lagrad information och IT-resurser. Om dessa inte skulle finnas tillgängliga under en tid kommer kommunens verksamhet att påverkas i hög grad. Då samhället i hög grad är digitaliserat är även en god informationssäkerhet och IT-säkerhet viktiga förutsättningar för att kunna hantera kriser men också för att undvika kriser relaterat till dessa områden. En genomgripande kris kommer kräva inte bara kommunala insatser utan även samverkan med andra aktörer, som bolag, övriga kommuner, föreningar m.m.

För att kunna hantera en allvarlig kris krävs en god planering och krisberedskap inom kommunens organisation.

Med anledning av detta har de förtroendevalda revisorerna funnit det angeläget att granska kommunens beredskap inför och vid allvarigare kriser eller katastrofer.

Syfte och avgränsning

Granskningens syfte är bedöma om kommunstyrelsen har en god övergripande krisberedskap.

Revisionsfråga

Har kommunstyrelsen/krisledningsnämnden säkerställt att det finns en tillräcklig krisberedskap i enlighet med lagstiftning och myndigheters riktlinjer?

Underliggande frågeställningar

- Har kommunen en ändamålsenlig organisation för kris- och katastrofberedskap?
- Har det upprättats ändamålsenliga rutiner, policys och dokument avseende krisberedskap, så som krisberedskapsplan?
- Arbetar Falköpings kommun systematiskt med krisberedskap genom utbildnings- och övningsinsatser?
- Genomför kommunen risk- och sårbarhetsanalyser i enlighet med MSB:s riktlinjer?
- Arbetar Falköpings kommun ändamålsenligt med samverkan utifrån ett krisberedskapsperspektiv?
- Vilka händelser har hittills utlöst krisberedskapen?
- Beaktar kommunen informations och IT-säkerhet som en del av krisberedskapen och hur agerar kommunen för att skydda sig mot hot (efter bästa förmåga)?
- Hur agerar kommunen för att i möjligaste mån säkra att el finns att tillgå för kommunens verksamhet?

Metod och granskningsinriktning

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier samt genom intervjuer med följande befattningshavare:

- Kommunstyrelsens presidium
- Informationssäkerhetssamordnare
- Säkerhetssamordnare
- IT-Chef/chef digitaliseringsavdelningen
- Biträdande VA-Chef

Granskningen har delats in i följande sju faser:

- Planering av intervjuer.
- Samla fakta/underlag genom intervjuer och dokumentgranskning.

- Genomgång, sammanställning och analys av insamlat material. Vid behov komplettering med mer material.
- Framtagning av viktiga iakttagelser och rekommendationer samt svar på revisionsfråga.
- Rapportskrivning inkl. sakavstämning.
- Presentation av granskning till revisorer.
- Godkänd rapport skickas till berörda nämnder & revisorer.

Revisionskriterier

Kommunallagen, krisledningsnämndens reglemente, Lag (2006:544) samt förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH), myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) föreskrifter om kommuners risk-och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5), överenskommelse om kommunernas krisberedskap (MSB 2012–5541).

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring har skett genom Deloitte's interna kvalitetssäkringssystem. Rapporten har även kvalitetssäkrats av de intervjuade personerna.

2. Granskningsresultat

Utifrån genomförda intervjuer och granskat material har en övergripande beskrivning av kommunstyrelsens krisberedskap gjorts nedan. De iakttagelser som framkommit till följd av intervjuer och dokumentstudier redogörs under den rubrik som ansetts mest lämplig.

2.1 Har kommunen en ändamålsenlig organisation för kris- och katastrofberedskap?

Kris- och katastrofberedskapsorganisationen i Falköpings kommun är beskriven i "Ledningsplan vid samhällsstörningar och extraordinära händelser 2016-2019", detta dokument är avsett uppdateras varje mandatperiod. Av planen framgår att med en extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen (detta enligt LEH-lagen 2006:544). Ledningsplanen beskriver roller och ansvar för politiken och förvaltningarna utifrån en kristrappa. Röd nivå i kristrappan innebär att krisledningsnämnden, dvs. den politiska nivån behöver träda in. Vilket anses vara när situationen kräver snabba, övergripande politiska beslut och direktiv. Planen beskriver också vilka uppgifter olika funktioner inom kommunen har vid en samhällsstörning eller extraordinär händelse. Det framgår också att respektive nämnd ska fastställa sin ledningsplan och att förvaltningscheferna ansvarar för årlig revidering och uppdatering av larmistor. Samt att respektive nämnd ansvarar för förvaltningens plan för hantering av samhällsstörningar och extraordinära händelser.

Krisledningsnämnden har ett eget reglemente som fastställdes 2022-02-24 där arbetsformer, ledningens övergripande arbetsuppgifter och ansvar beskrivs. Det framgår att det är krisledningsnämnden som vid en extraordinär händelse ska informera t.ex. länsstyrelsen om händelsen och vidtagna åtgärder. Krisledningsnämnden ska också informera kommunfullmäktige om vilka åtgärder som vidtas.

Det finns även en policy för samhällsstörningar och extraordinära händelser gällande 2020–2022 som beskriver kommunens övergripande ansvar. Bl.a. betonas vikten av att kommunen arbetar för att minska risken för att oönskade händelser inträffar, för att reducera konsekvenserna om något inträffar och att kommunen bör ha en god förmåga att hantera "krissituationer i fred". Här är bl.a. risk- och sårbarhetsanalysen ett viktigt redskap.

För stora delar av det förebyggande arbetet men även för insatser vid kriser och extraordinära händelser svarar förvaltningen för Samhällsskydd Mellersta Skaraborg (SMS). Denna förvaltning/nämnd är gemensam för Falköping, Götene, Skara och Tidaholm. SMS beskriver sitt uppdrag som att arbeta för ökad säkerhet i medlemskommunerna. Vid allvarliga krishändelser arbetar SMS tillsammans med andra samhällsfunktioner för att ge stöd och hjälp till dem som bor och vistas i kommunerna. Inom SMS finns bl.a. säkerhetssamordnare och informationssäkerhetssamordnare. Säkerhetssamordnaren har på kommunchefens uppdrag ansvar för samordning och planering av planer, övning, utbildning och extern samverkan. Kontakter mellan SMS och kommunledning inkl. kommunstyrelsen beskrivs som väl fungerande.

Organisationen för kris- och katastrofberedskap bedöms bygga på ett samarbete mellan politiken i Falköpings kommun och berörda tjänstepersoner.

De vi intervjuat uppfattar kris- och katastrofberedskapsorganisationen som tydlig vad gäller roller, ansvar och i delegering av uppdrag. Samarbetet som sker tillsammans med samverkansorganen bedöms vara mycket positivt. Att säkerhetssamordnare arbetar för samtliga samverkanskommuner uppfattas mer som en styrka för krisberedskapsorganisationen då underlaget blir bredare. Det upplevs också ge möjligheter till samarbete mellan kommunerna särskilt om det skulle inträffa en allvarigare händelse. Dvs. om en större krishändelse skulle inträffa är uppfattningen att kommunerna skulle hjälpa varandra hantera situationen.

Med anledning av det senaste årets utveckling i omvärlden har det civila försvaret hamnat mer i fokus än tidigare. Under mandatperioden 2023–2026 beskrivs att åtgärder för att stärka organisationen och öka beredskapen kommer vidtas. Även IT-infrastrukturen som är en väsentlig del vid en kris eller katastrof skall integreras i krisberedskapsarbetet. Dessa områden har till del prioriterats ned under pandemin men också p.g.a. resurs/kompetensbrist.

Bedömning

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen i stort har en ändamålsenlig organisation för kris- och katastrofberedskap.

Bedömningen baseras på att organisation, struktur, roller och ansvar är tydligt formulerat samt beslutade. Krisledningsnämnden har dock inte sammanträtt under mandatperioden. Det är också något oklart när en sådan allvarlig händelse ska anses ha inträffat som medför att krisledningsnämnden behöver inkallas. Dvs. när inträffar en kris motsvarande röd nivå i kristrappan. Ledningsplan vid samhällsstörningar och ansvar i krisledningssystemet uppdateras och beslutas för den nya mandatperioden. Vi uppfattar det som att uppdatering av styrdokument är prioriterat men att det inte funnits resurser att genomföra arbetet.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att uppdatera de styrande dokument samt överväga om det behövs förtydligande för när en incident anses vara på röd nivå i kristrappan.

2.2 Har det upprättats ändamålsenliga rutiner, policys och dokument avseende krisberedskap, så som krisberedskapsplan?

Under genomförda intervjuer framkommer att riktlinjer och rutiner för krisberedskap och i synnerhet riktlinjer och rutiner för informationssäkerhet befinner sig i en utvecklingsfas. Vid revisionens genomförande saknades beslutad informationssäkerhetspolicy, kontinuitetsplan, komplett informationsklassning, återstartsplan m.m. Dock anges att arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen lett till att kommunen klassat ca 90% av sina informationstyper. Det finns back-up planer och regler för användning av det kommunala IT-nätverket. Det sistnämnda dokumentet innehåller regler kring inloggning, lösenord m.m. Dock reviderades dokumentet senast 2013 vilket gör att best practice kan ha ändrats sedan dess.

Informationssäkerhetspolicyn förväntas beslutas av kommunstyrelsen under kvartal 1 2023. Därefter väntar framtagande av rutiner kopplade till den övergripande policyn i syfte att göra policyn lättillämpad. Varje systemägare får sedan uppgiften att fullfölja policyns intentioner och kommunicera ut rutiner till dem som arbetar inom ansvarsområdet.

Vid intervjuerna framkommer det att digitaliseringsavdelningen har vissa planer och en beredskap för incidenter, t.ex. i form av en katastrofplan. Dock verkar dessa främst vara inriktade på digitaliseringsavdelningens uppgifter och inte på hela kommunen. Planen behöver också uppdateras och fogas in i helheten kring styrningen av IT och informationssäkerhet inom kommunen. Chefen gör bedömningen att digitaliseringsavdelningen har en god beredskap och att man inom tillgängliga resurser har ett skydd och förmåga upptäcka ev. angrepp/intrång. Men med vetskapen om att IT inte kan skydda organisationen mot allt. Nya hot tillkommer och det är krävande för avdelningen att vara uppdaterade både kompetens- och resursmässigt.

Vi har under revisionens genomförande inte kunnat ta del av en uppdaterad beredskapsplan, även andra dokument på området behöver uppdateras. Under intervjuerna framkommer att vid ett tidigare tillsynsärende hade kommunen fått sämre betyg avseende hanteringen av läkemedelsprodukter. Därför har kommunen valt att prioritera uppdatering av detta dokument.

Behovet av uppdatering gäller även inom VA-avdelningens område där de själva identifierat behov av att uppdatera och fatta beslut kring regler, rutiner och riktlinjer i syfte att tydliggöra gällande reserv- och nödvattenplaneringen.

Ovanstående innebär att kommunen inte har haft alla styrande dokument på plats under 2022. Många dokument är under framtagande men är ännu inte beslutade. Enligt kommunen är detta ett pågående arbete och beslut väntas fattas i närtid avseende flera dokument. Att flera styrande dokument inte är uppdaterade eller inte beslutade kan medföra att det blir otydligt vad som gäller i organisationen. Det faktum att dokument rörande informationssäkerhet/IT-säkerhet inte finns uppdaterade eller inte är beslutade ser vi som en svaghet i organisationen. Om det inte finns beslut kring vad som ska gälla eller vilken nivå som ska hållas uppstår det ofta otydligheter. Det blir också svårare för kommunstyrelsen och andra att följa upp statusen på informationssäkerhet/IT-säkerhet då beslutsunderlaget inte blir fullständigt. Detta kan i sin tur leda till att kommunstyrelsen inte får full översyn över vilka risker som kommunen kan vara utsatt för.

I dagsläget finns dock ett antal dokument/informationssatser i form av praktiska tips eller korta e-learningfilmer gällande informations- och IT-säkerhet. Ett arbete kring uppdatering av styrande dokument pågår och leds av informationssäkerhetssamordnaren. Informationshantering i Microsoft 365 beskrivs som ett centralt dokument, detta beskriver bl.a. rutiner vid hantering av sekretess och integritetskänsliga uppgifter.

Vi har under intervjuerna frågat om vad kommunen gör om IT-systemen inte skulle gå att nå över en längre tid. Vår uppfattning är att det inte verkar finnas en kommunövergripande plan utan här förlitar man sig på att förvaltningarna har gjort sin "hemläxa" och funderat på hur de skulle agera. Hur det står till med detta har dock inte någon av intervjupersonerna kunnat ge ett klart svar på. Orsaken verkar vara att det inte kartlagts om förvaltningarna har en plan för att hantera sådana incidenter.

Bedömning

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen endast till viss del upprättat ändamålsenliga rutiner, policy och dokument avseende krisberedskap.

Kommunen har ett antal styrdokument som behöver uppdateras. Därtill noteras att ett stort antal dokument på informationssäkerhets/IT-området är under framtagande men ännu inte beslutade. Givetvis är den faktiska säkerheten inte alltid beroende av en policy eller styrdokument. Men det blir lättare för verksamheten veta vad kommunstyrelsens viljeinriktning är om det finns beslutade dokument. Beslutade och uppdaterade dokument signalerar också att frågorna anses viktiga. Det blir också lättare för förvaltningarna och anställda att veta vad som gäller samt också lättare följa upp status på krisberedskap, informationssäkerhet och IT-säkerheten m.fl. områden.

Vi rekommenderar därför kommunstyrelsen att även prioritera arbetet och beslutsfattandet kring frågor rörande informationssäkerhet, IT-säkerhet och risk- och sårbarhetsanalys. Detta i syfte att kunna få god information om status på kommunens beredskap och skydd mot allvarliga händelser. För att detta ska kunna fungera behövs styrande dokument för att peka ut vägen framåt. Liksom väl strukturerade arbetsprocesser.

2.3 Arbetar Falköpings kommun systematiskt med krisberedskap genom utbildnings- och övningsinsatser?

Enligt uppgifter vid intervjutillfällena erbjuds inte någon särskild utbildning inom krisberedskap vid nyanställning av personal då ämnet inte omfattas av introduktionsprogrammet. Rekryterande chef är ansvarig för att erbjuda utbildning inom krisberedskap men det finns dock ingen funktion som säkerställer att alla nyanställda erbjudits detta.

Generellt har utbildning och övningar inom krisberedskapens område de senaste åren varit eftersatt med anledning av pandemin. Kommunen har helt enkelt behövt omprioritera resurser till annat p.g.a. hög arbetsbelastning. Dock är alla eniga om att utbildning och övningar är viktiga. Säkerhetssamordnarna har inför den nya mandatperioden planerat in flertalet utbildningstillfällen. Enligt flera intervjuade har dock pandemihanteringen till del inneburit att man fått öva på krishantering i praktiken. Utifrån lärdomar från pandemin har Falköpings kommun arbetat mer med kommunikation kopplat till krisberedskap inom kommunen. Detta bl.a. genom att utse en kommunikatör med särskilt ansvar för krisberedskapsfrågor.

Säkerhetssamordnarna uppger att krisledningsnämnden tillsammans med andra förvaltningar deltagit i olika övningar under 2022. Under 2022 höll Livsmedelsverket en övning kopplat till livsmedelsnöd/nödvatten som upplevdes som mycket givande av deltagarna. I denna övning deltog även polis, försvar, sjukhus, Falköpings mejeri, Skaraborgsvatten samt andra kommuner. Att delta i övningar kan ge nya insikter i frågor samt också belysa hur samarbetet mellan olika aktörer kan fungera i en krissituation.

Vid intervju med kommunstyrelsens presidium uppges det att de få övningar som vissa ledamöter kunnat delta i varit väldigt givande. Kommunstyrelsens ordförande uttrycker vikten av övningar och att detta är ett arbete som bör intensifieras under kommande mandatperiod samt erbjudas kommunens tjänstemän i högre utsträckning.

Bedömning

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen inte i tillräckligt god utsträckning systematiskt arbetar med krisberedskap genom utbildnings- och övningsinsatser.

Vår bedömning baseras på att alla vi intervjuat uttrycker vikten av att delta i övningar då det ger värdefulla insikter i krishantering. Under pandemin var tillgången till utbildnings- och övningstillfällen låg vilket givetvis påverkar möjligheten att delta. En del övningar samt kunskapshöjande insatser inom kommunen har kunnat genomföras. Vi bedömer att deltagande i övning och utbildning bör intensifieras. Ett ökat deltagande i övning och utbildning i krisberedskap är en viktig del för att kommunen ska kunna vara rustad inför nästa kris. En beredskap för att hantera krissituationer är en viktig del i krisberedskapen. Vi vet att kriser uppstår men inte vad nästa större kris kommer att bli.

2.4 Genomför kommunen risk- och sårbarhetsanalyser i enlighet med MBS:s riktlinjer?

Likt andra kommuner ska Falköpings kommun upprätta en risk- och sårbarhetsanalys (RSA) i enlighet med MBS:s riktlinjer. En ny RSA ska tas fram för varje mandatperiod, den RSA vi tagit del av är för 2019–2022. I denna har inte områdena IT eller telefoni tagits med. De delarna sågs som stöd- och servicefunktion till de direkt samhällsviktiga verksamheterna. Samhällsbyggnad, miljö- och hälsoskydd, delar av skolan, kultur och fritid, näringslivsutveckling och bostadsbolag ansågs i det sammanhanget inte som samhällsviktiga och togs heller inte med i RSA för 2019–2022. RSA:n analyserade endast direkt kritiska beroenden. De kommunala bolagen upprättar egna RSA, vi har inte kunnat observera att det sker samarbete kring RSA mellan bolagen och kommunen. Dock nämns el och fjärrvärme som kritiska beroenden för verksamheten. RSA:n identifierar kommunens geografiska ansvarsområde och samverkan med berörda aktörer samt vilka krishanteringsåtgärder som behöver vidtas.

Till den nya versionen av RSA 2023–2026 önskar SMS utöka analysen till att omfatta fler områden, bl.a. måltidsverksamheten, kommunal sjuk- och hälsovård, fysiskt skydd samt hälsa och miljö. Vi anser att då IT-system och IT-infrastruktur i dagens samhälle är grundläggande för att kommunens verksamhet ska kunna fungera och personalen utföra sitt arbete bör den ingå i en RSA. Vid intervjuerna har vi bl.a. efterfrågat bedömningar av hur väl kommunen skulle kunna fungera utan tillgång till IT. Svaren har varierat men alla är

eniga om att IT-system och IT-infrastrukturen är väsentliga för en väl fungerande verksamhet. IT och el är två områden som nästan allt och alla har behov av eller är beroende av. Hur väl förvaltningarna är rustade för att klara av verksamheten utan tillgång till IT-system och IT-infrastruktur har inte kartlagts av kommunen.

I RSA finns bl.a. medtaget hur VA-avdelningen bör agera om deras IT-system skulle sluta fungera. Lösningen blir då att det blir ökat inslag av manuella kontroller som för t.ex. pumpar och flödesmätare. Detta skulle kräva mer resurser samt att resurser prioriteras inom kommunen. VA-avdelningen omfattas av NIS-direktivet 2021 (detta direktiv ställer krav på säkerhet i nätverk och informationssystem för leverantörer av samhällsviktiga tjänster). Vid en genomförd kontroll av Livsmedelsverket gjorde de bedömningen att VA-avdelningen vidtagit tydliga åtgärder. Denna bedömning baserades på de svar som VA-avdelningen lämnade till myndigheten i oktober 2022.

Säkerhetssamordnarna arbetar enligt uppgift med att kommunicera ut information om RSA till samtliga förvaltningar. Det upplevs som att intresset för krisberedskap är stort inom förvaltningarna. Samt att vissa förvaltningar arbetar väl med frågorna men att andra behöver mer stöttning. Det sker även ett ständigt arbete med att uppdatera olika listor såsom larmlistor, telefonlistor, namnlistor med nyckelpersoner samt information på kommunens hemsida. Informationsmejl skickas också ut till kommunens anställda för att upprätthålla kunskapen.

Vid länsstyrelsens årliga uppföljningsbesök bedömde de att Falköpings kommun uppfyller kraven enligt LEH, Lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Länsstyrelsen skriver att kommunen genomfört förebyggande och förberedande åtgärder som stärkt kommunens förmåga. Samt att kommunen samverkar med lokala och regionala aktörer. Länsstyrelsen bedömde att kommunen genomför ett strukturerat arbete med krisberedskap, känner till sina risker och sårbarheter och därmed har en bra grund att utgå från i det fortsatta arbetet. Länsstyrelsen rekommenderade dock kommunen följande:

- Överväga att inrätta en funktion för tjänsteman i beredskap eller liknande, för att stärka kommunens förmåga tidigt agera vid kriser.
- Tydliggöra den sammanhållna styrningen, planeringen och uppföljningen av olika åtgärder och aktiviteter gällande krisberedskap, med RSA som utgångspunkt.
- Överväga om det i något av styrdokumenterna för det kommunala bostadsbolaget kan förtydligas vad gäller deras ansvar kopplat till LEH.
- Överväga att skapa en delegation som omfattar kommunens möjligheter att agera enligt LEH 4 kap.

Vi uppfattar detta som att kommunen får ett gott betyg men att det fortsatt finns utvecklingspotential.

Bedömning

Vår samlade bedömning är att kommunen i viss utsträckning genomför risk- och sårbarhetsanalyser i enlighet med MSB:s riktlinjer.

Vår bedömning baseras på att Falköpings kommun genomför RSA enligt MBS:s föreskrifter. RSA:n bedöms vara väl strukturerad och genomtänkt. Dock var en del områden, t.ex. IT undantagna från förra mandatperiodens RSA. Området kommer enligt uppgift att inkluderas i den nya RSA:n vilket vi anser positivt. Detta då IT-system och IT-infrastruktur är närmast grundläggande för verksamhetens bedrivande inom många områden.

Kommunstyrelsen rekommenderas att inkludera fler områden i den nya RSA:n samt förtydliga den sammanhållna styrningen, planeringen och uppföljningen.

2.5 Arbetar Falköpings kommun ändamålsenligt med samverkan utifrån ett krisberedskapsperspektiv?

Falköpings kommunkoncern består av de kommunala nämnderna/förvaltningarna samt de kommunala bolagen. Det förekommer samarbete med de kommunala bolagen, dock bedrivs detta samarbete inte i någon formaliserad mening. För att stärka krisberedskapen kan det vara bra att se över möjligheten att stärka samverkan med bolagen.

Det regionala samarbetet är brett gällande krisberedskapen. Kommunen har kontakt med länsstyrelsen som verkar både nationellt och regionalt som kunskapsmyndighet men även som tillsynsmyndighet för t.ex. LEH.

Enligt uppgifter från säkerhetssamordnarna pågår ett arbete med att involvera externa aktörer, som bolag och civilsamhället i övrigt i det regionala krisberedskapsarbetet. Många externa aktörer har resurser som kan behövas i en krissituation eller som kan behöva särskild hänsyn eller skydd. Det upplevs dock som att privata bolag är svårare få intresserade av samarbete. Varför det är så är oklart, men kan bero på tidsbrist, okunskap eller för att de har ett eget krisberedskapsarbete.

I övrigt finns det regionala rådet för samhällsskydd och beredskap som länsstyrelsen i Västra Götaland håller i. Falköping ingår också i krishanteringsrådet Östra Skaraborg som består av bland annat Svenska kyrkan, polismyndigheten, frivilliga organisationer, näringslivsföretagare och Västra Götalandsregionen. Samarbetet bygger på att bistå

varandra med stöd vid en inträffad kris därför genomförs det utbildningar, övningar och kurser gemensamt. Utöver detta finns även POSOM-grupperna.

I det nationella samarbetet nämns Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som dock även är normerande myndighet. MSB håller i kunskapshöjande konferenser, utbildningsmaterial och övning, säkerhetssamordnarna försöker i möjligaste mån ta del av MSB:s samtliga insatser då de uppges vara mycket lärorika. Livsmedelsverket, Svenska kraftnät och Försvarsmakten är andra nationella aktörer som kommunen har viss samverkan med.

Bedömning

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsen i viss utsträckning arbetar ändamålsenligt med samverkan utifrån ett krisberedskapsperspektiv.

Vår bedömning baseras på att krisberedskapsorganisationen i Falköpings kommun samverkar på kommunal, regional och nationell nivå vilket skapar ett brett samverkansnätverk. Samverkan med de kommunala bolagen och civilsamhället kan behöva bli tydligare för att bättre svara mot de hot som finns i vår omvärld.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att stärka samverkan med civilsamhället och de kommunala bolagen.

2.6 Vilka händelser har hittills utlöst krisberedskapen?

Krisledningsnämnden har inte aktiverats de senaste åren. Detta då inte bedömts att det funnits anledning sammankalla den då kommunstyrelsen ansett sig kunna hantera t.ex. pandemin inom ramen för befintlig organisation. Då kommunstyrelsen och krisledningsnämnden är i stort samma personer är formen för styrning kanske mindre intressant. Men vi noterar att det röda steget i kristrappan inte är väl definierat när det anses inträffa vilket kan göra bedömningsgrunderna mindre tydliga.

Det har inträffat allvarliga situationer som t.ex. pandemin, Ukraina-krigets konsekvenser, mord m. m som Falköpings kommun bl.a. behövt hantera. Säkerhetssamordnarnas bedömning är att beredskapen är god och att inträffade incidenter har hanterats på ett tillfredsställande sätt. Bedömningen baseras på interna utvärderingar som genomförts efter inträffade incidenter. Pandemin beskrivs av flera som en krisövning i sig. Hanteringen av pandemin har medfört nya erfarenheter och insikter vilka kommunen försöker bära med sig framåt.

Som för många andra organisationer inträffar incidenter rörande informationssäkerhet och IT-säkerhet. Här finns en uppfattning kring att det finns en okunskap kring informationssäkerhet som kan ha resulterat i att händelser passerat utan någon hantering från förvaltningen. Ett systematiskt förebyggande arbete bör införas avseende informationssäkerheten menar samordnaren.

Bedömning

Vi noterar att det inte funnits några händelser de senaste åren som bedömts vara av digniteten röd nivå i ledningsplan för samhällsstörningar och extraordinära händelser. Krisledningsnämnden har därmed inte sammankallats.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att överväga tydliggöra när röd nivå anses vara uppnådd.

2.7 Beaktar kommunen informations och IT-säkerhet som en del av krisberedskapen och hur agerar kommunen för att skydda sig mot hot (efter bästa förmåga)?

IT-verksamheten är ansvarig för IT-infrastrukturen inom kommunens samtliga förvaltningar. Enligt uppgifter från chefen för digitaliseringsavdelningen är verksamhetens huvudsakliga arbete att stärka IT-skyddet i möjligaste mån vilket i sin tur bidrar till höjd beredskap. Det tekniska och organisatoriska skyddet är mest i fokus, rutiner och instruktioner är väl upparbetade ifall en incident skulle inträffa. Chefen för digitaliseringsavdelningen uppger att ingen allvarlig incident har inträffat och beredskapen upplevs trygg ifall något skulle inträffa. Verksamheten har en kontinuitetsplan, som dock behöver ses över. Vad gäller back-uper så anges att det sker regelbundna återläsningar vilket ger indikation om att back-uper kan återläsas till IT-systemen vid behov.

IT-verksamheten har flera övervakningssystem som en del av linjeverksamheten för att kontrollera IT-infrastrukturens samtliga kanaler. Systemen uppdateras kontinuerligt och anpassas utifrån nya förutsättningar och behov. Servicedesk är en bemannad servicelinje som alla incidenter rapporteras till. Rapporterade incidenter hanteras i enlighet med framtagna rutiner för att rätt åtgärder ska vidtas utifrån incidentens situation och karaktär. Enligt bl.a. informationssäkerhetssamordnaren bör alla större incidenter utredas och analyseras. Om det finns lärdomar till förebyggande åtgärder bör dessa tas tillvara. Vid den GAP-analys som gjordes utifrån Infosäckollens metodik så anges att kommunen endast uppfyllde runt 1/3 av kraven. (Infosäckollen är framtaget av MSB och är ett verktyg som stödjer uppföljning och förbättring av systematiskt informationssäkerhetsarbete i kommuner, regioner och statliga myndigheter.)

Det har vid intervjuerna framförts åsikter om att personalens kunskapsnivå bör höjas rörande informationssäkerhet men att det saknats resurser inom förvaltningarna för att driva dessa frågor.

Chefen för digitaliseringsavdelningen uppger att det finns god medvetenhet i kommunen kring förebyggande åtgärder, eventuella incidenter och beredskap. Omvärldsläget och pandemin har varit två bidragande faktorer till detta. IT-skydd och andra systemlösningar finns att tillgå men resursbegränsningar och applicering av systemet i organisationsstrukturen är två komponenter som är utmanande. Vid inköp av nytt system krävs det att organisationen mobiliserar så att systemet kan tillämpas som tänkt. Detta kräver också att tillräckliga resurser finns för att hantera detta samt krav på att systemet är kompatibelt med IT-infrastrukturen i stort.

Rekrytering av personal med rätt kompetens är en växande utmaning då det råder ökad efterfrågan på marknaden av IT-kompetens. Då kommunen tidigare haft brist på personal har utbildning och informationsinsatser behövts prioriteras bort. IT-chefen har tagit höjd för denna fråga och ser över möjligheten att outsourca tjänster och funktioner. Digitalisering av tjänster är en annan lösning som undersöks. Desinformationskampanjer ökar inom IT-världen, detta är en trend som även nått Falköpings kommun. Sådana kampanjer kräver en större insats och behov av tillgänglig personal som kan bemöta sådana uppgifter.

Bedömning

Utifrån den samlade bild vi fått så förefaller kommunen vidta rimliga åtgärder för att skydda sig mot hot. Dock finns ett antal styrande dokument som behöver antingen uppdateras eller beslutas för att träda ikraft. Inom både krisberedskap och informations/IT-säkerhet går utvecklingen snabbt och det är svårt för en medelstor organisation att skydda sig mot allt. Det är också en kostnadsfråga då kompetens kring detta och förebyggande/upptäckande åtgärder kostar. Vi har inte gjort några iakttagelser som pekar på att Falköpings kommun skulle vara särskilt utsatt eller att skyddet skulle brista i omfattning eller kvalitet. Vårt notera är att uppdaterade och kunniga medarbetare ofta är ett bra skydd för att undvika att användarna, av okunskap eller oförsiktighet, medverkar till att ett angrepp blir mer framgångsrikt.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att löpande följa upp krisberedskapen samt informations- och IT-säkerhetens status samt verka för att användarna får en bra och uppdaterad information kring användningen. Detta kräver dock att styrande dokument beslutas och att rapporteringsvägarna blir klarlagda.

2.8 Hur agerar kommunen för att i möjligaste mån säkra att el finns att tillgå för kommunens verksamhet?

El är en omdiskuterad fråga i kommunen inte minst med anledning av den pågående elkrisen. I möte med säkerhetssamordnare uppges att kommunen har reservkraft avseende vissa delar av kommunens verksamheter. Det pågår utredningar om el och reservkraft vilka b.l.a. omfattas av kommunens RSA-arbete.

Chefen för digitaliseringsavdelningen beskriver reservkraften som god kopplat till de mest väsentliga IT-systemen. Reservkraften är då kopplad till ett datacenter och de mest samhällsviktiga delarna av verksamheten. Varje systemägare är ansvarig för att upprätta en backup plan. Dock oklart om att systemägare genomfört detta. Det går att genomföra kommunens verksamhet till stor del även utan IT men det kommer att kräva mycket av verksamheterna och troligen bli mer personalkrävande.

Dricksvattenförsörjningen sker via det kommunala förbundet Skaraborgs vatten, dock täcker inte detta inte reservvattenbehovet. Bl.a. på grund av detta som Falköpings kommun arbetar med nöd- och reservvattenplan. Då kommunen under sommaren 2022 fick medel för att utreda reserv och nödvattenplaner pågår ett projekt som ska rapporteras till bidragsgivaren i oktober 2023. Utredningen är även ett uppdrag från kommunstyrelsen till VA-avdelningen. När kartläggningen är klar kommer VA-avdelningen att överlämna ett beslutsunderlag till kommunstyrelsen för vidare beslut.

Syftet med utredningen är att se över hur en situation där dricksvatten inte skulle vara tillgängligt via ordinarie kanaler kan hanteras. Kommunen utreder bl.a. reservvattentäkter och status och påverkan av och mellan olika grundvattentäkter. Med reservvatten avses vatten som ska vara av samma kvalitet som det ordinarie dricksvattnet. Med nödvatten avses det vatten som kan levereras till invånare och verksamheter i tankar. Då utredningar visat att kommunen haft låg kapacitet utföra detta har kommunen köpt in ett antal 1-kubikstankar med två tillhörande lagringscontainrar där tankarna kan förvaras. Dessa containrar uppges vara vintersäkrade. Men för att kunna förse kommunen med vatten beräknas ett stort antal tankar behövas. Kommunen har i arbetet också sett på olika scenarier. För s.k. tekniskt vatten som kan användas till spolning av WC skulle kommunen kunna använda grundvatten. Detta skulle innebära att tankarna används för att förse invånarna med dricksvatten. Att skilja mellan dricksvatten och tekniskt vatten är nödvändigt då dessa har olika krav på renhet.

Som del av arbetet testas även pumpar vid vattentäkter. VA-avdelningen ser även över tillgång till reservel samt upprättar också riskanalyser för verksamheten. Som lärdom från pandemin har kommunen insett vikten av att ha tillgång till reservdelar. Kommunen har därför ökat alla lagervolymer avseende reservdelar och annat.

Sett till omvärldsbevakning har VA-avdelningen från händelserna i Ukraina sett vikten av att det vid en akut krissituation är mycket viktigt att kunna rena avloppsvatten. Detta för att begränsa föroreningar och risken för smittspridning.

Bedömning

Vi bedömer att kommunen agerat för att säkra el till vissa verksamheter men vi kan i dagsläget inte bedöma omfattningen av hur stor del av verksamheten som omfattas. Vi rekommenderar kommunstyrelsen att fortsätta arbetet kring reservel och vattenhantering.

Kommunstyrelsen rekommenderas även att fatta beslut utifrån de beslutsunderlag som tas fram.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the "Deloitte organization"). DTTL (also referred to as "Deloitte Global") and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte provides industry-leading audit and assurance, tax and legal, consulting, financial advisory, and risk advisory services to nearly 90% of the Fortune Global 500® and thousands of private companies. Our professionals deliver measurable and lasting results that help reinforce public trust in capital markets, enable clients to transform and thrive, and lead the way toward a stronger economy, a more equitable society and a sustainable world. Building on its 175-plus year history, Deloitte spans more than 150 countries and territories. Learn how Deloitte's more than 415,000 people worldwide make an impact that matters at www.deloitte.com.

Our advice is prepared solely for the use of the client. You may not disclose it or its contents to any other person without our prior written consent. No other person may rely on the advice and we accept no responsibility to any other person.

© 2023 For more information, contact Deloitte AB.

Rapport avseende Granskning av delårsrapport januari-augusti 2022

Falköpings kommun

Oktober 2022

Innehåll

Inledning och slutsats	2
Granskningsresultat	4

Inledning och slutsats

Uppdrag och bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har vi genomfört en översiktlig granskning av kommunens delårsrapport, version per 2022-10-04. Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten per den 31 augusti 2022, som enligt 12 kap. 2 § Kommunallagen (2017:725) (KL) skall behandlas av fullmäktige, är förenligt med de mål fullmäktige beslutat (både verksamhetsmål och finansiella mål).

I 13 Kap. Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) framgår att delårsrapport skall upprättas minst en gång under räkenskapsåret. Delårsrapporten skall omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret. Dessutom skall delårsrapporten innehålla en resultaträkning, en balansräkning och en förenklad förvaltningsberättelse. Jämförelse ska göras med föregående räkenskapsår.

I november 2018 kom rådet för kommunal bokföring och redovisning med en ny rekommendation, RKR R 17 Delårsrapport, vilken behandlar delårsrapportering. Syftet med rekommendationen är att ange vad minimikraven för innehållet i en delårsrapport är och principerna för bedömning av vilka poster som ska tas med i delårsrapporten samt hur dessa ska värderas. Enligt RKR R 17 ska den förenklade förvaltningsberättelsen innehålla:

Händelser av väsentlig betydelse som inträffat under delårsperioden eller efter dess slut, men innan delårsrapporten upprättas.

Upplysningar om kommunens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning.

En redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.

En bedömning av balanskravsresultatet utifrån helårsprognosen

I 13 Kap LKBR framgår att delårsrapport skall upprättas minst en gång under räkenskapsåret. Enligt RKR R 17 ska delårsrapporten för varje post eller delpost i

resultaträkningen i en delårsrapport redovisas belopp för motsvarande period under närmast föregående räkenskapsår, prognos för resultatet för räkenskapsåret och budget för innevarande räkenskapsår. I samma paragrafs andra stycke anges att för varje post eller delpost i balansräkningen i en delårsrapport ska redovisas belopp för motsvarande post för närmast föregående räkenskapsårs utgång.

Revisionsfråga och metod

Är resultatet i delårsrapporten förenligt med de finansiella och verksamhetsmässiga mål kommunfullmäktige beslutat?

Granskningen har genomförts genom övergripande analys av redovisningen och målen.

Granskningen innehåller;

Översiktlig granskning av att delårsrapporten innehåller de uppgifter som krävs enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt RKR R 17. Samt att delårsrapportens ekonomiska redovisning bedöms ge en bild motsvarande den utveckling som beskrivs i den förenklade förvaltningsberättelsen.

Översiktlig granskning av kommunstyrelsens bedömning av möjligheterna att uppnå de av fullmäktige beslutade målen för verksamheten.

Översiktlig granskning av kommunstyrelsens bedömning av möjligheterna att uppnå de av fullmäktige beslutade finansiella målen för en god ekonomisk hushållning samt om den finansiella styrningen är tillräcklig.

Slutsatser utifrån genomförd granskning samt svar på revisionsfrågan

Vi har i samband med vår granskning inte funnit något, utöver vad som anges nedan i rekommendationerna, som tyder på att kommunens delårsrapport inte i huvudsak är upprättad i enlighet med lagens krav, god redovisningssed och gällande riktlinjer.

De finansiella och verksamhetsmässiga mål som fullmäktige beslutat är redovisade i delårsrapporten. De finansiella målen nås men alla verksamhetsmässiga mål är inte fullt ut uppfyllda. Det är också svårt få en tydlig bild av hur bedömning av måloppfyllelsen görs för de verksamhetsmässiga målen.

Rekommendationer

Kommunstyrelsen rekommenderas att:

- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att analysera vilka koncernbolag som bör ingå i koncernredovisningen enligt RKR R16. Vi noterar att alla koncernbolag ej är konsoliderade i kommunkoncernens finansiella ställning i årsredovisningen 2021. Det kommunbolag som inkluderats är Falköpings Hyresbostäder AB. Bolag som inte anses behöva ingå bör omnämnas i årsredovisningen på annat sätt.
- Kommunstyrelsen rekommenderas att utveckla arbetet med att samla in uppgifter om ev. skadeståndsanspråk som riktas mot kommunen. I den omfattning kommunen anser sig kunna bli betalningsskyldig bör skadeståndet även hanteras i kommunens redovisning.
- Kommunen klassificerar delar av det finansiella innehav som finansiella anläggningstillgångar och som omsättningstillgångar. Kommunens hantering av klassificeringen av finansiella innehav är i linje med RKR R7 där en bedömning ska göras utifrån innehavets avsikt. Vi lyfter denna punkt som en rekommendation till kommunstyrelsen att aktivt arbeta med frågor kring klassificering då ett ändrat syfte med innehavet får konsekvenser för värderingen och kommunens ekonomiska ställning/resultat.
- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att besluta om mätkriterier för när ett resultat ska anses som mycket gott, gott, godtagbart eller mindre gott. I dagsläget har nämnder/förvaltning att själva bedöma vilken nivå de uppnått resultatmässigt.

Jönköping den 14 oktober 2022

DELOITTE AB

Pernilla Rehnberg
Auktoriserad revisor

Annika C Karlsson
Certifierad kommunal revisor

Granskningsresultat

Nedan redogörs för de iakttagelser vi gjort vid granskningen samt för de större förändringar i resultat och ekonomisk ställning som delårsrapporten uppvisar.

Mål och förvaltningsberättelsen	Återkoppling till målen	Bedömning i delårsrapporten	Deloitte's bedömning
Finansiella mål	Kommunfullmäktige har fastställt två finansiella mål: <ul style="list-style-type: none"> • Resultat över tid ska uppgå till minst 2 procent av skatter och statsbidrag. Över tid avser en tioårsperiod. För perioden år 2022-2024 skall dock resultatet årligen uppgå till minst 45 mnkr. • Kommunens lån får högst uppgå till 1 700 mnkr vid utgången av perioden år 2022-2024. Från år 2024 får kommunens investeringar årligen uppgå till summan av avskrivningar och resultat, dvs. låneskulden ska inte öka.	<p>Kommunstyrelsen bedömning är att målet nås vid årets slut.</p> <p>Kommunstyrelsens bedömning är att målet nås vid årets slut.</p>	<p><i>Deloitte delar kommunstyrelsens bedömning.</i></p> <p><i>Deloitte delar kommunstyrelsens bedömning.</i></p>
Verksamhetsmässiga mål	Falköpings kommun har 4 mål. <ol style="list-style-type: none"> 1. Skapa förutsättningar för ett socialt hållbart Falköping. 2. Skapa förutsättningar för ett attraktivare Falköping. 3. Skapa förutsättningar för ett näringsliv som utvecklas. 4. Kommunens organisation ska vara utvecklande och förnyande med en tillitsbaserad styrning. Nämnderna får själva bedöma vilken måluppfyllelse de har uppnått.	<p>För det första målet bedöms resultatet vara godtagbart. För övriga bedöms resultatet vara gott.</p>	<p><i>Kommunstyrelsen rekommenderas besluta om mätkriterier för när ett resultat ska anses som mycket gott, gott, godtagbart eller mindre gott.</i></p>

Uppnås balanskravet	Återkoppling till målen	Deloittes bedömning
Ja.	Falköpings kommun prognostiseras per årsskiftet få ett resultat om 104 mnkr. Efter justeringar för realisationsvinster och orealiserade förändringar i värdepapper blir balanskravsresultatet 107,7 mnkr. Balanskravet bedöms därmed uppfyllas.	Deloitte delar kommunstyrelsens bedömning.

Ekonomisk redovisning (resultaträkning, balansräkning mfl dokument)		Deloittes bedömning
Driftsbudget	Falköpings kommun prognostiserar för hela 2022 negativa avvikelser mot budget för kompetens- och arbetsnämnden (15,7 mnkr), socialnämnden (5 mnkr) och tekniska nämnden (10,6 mnkr). För vatten och avlopp prognostiseras ett underskott om 1,6 mnkr per helår.	Kommunstyrelsen rekommenderas att verka för att nämnderna så långt möjligt har en budget i balans.
Investeringsbudget	Budgeten för 2022 uppgår till 336,6 mnkr. Utfallet per 2208 uppgår till 74,9 mnkr. Det totala utfallet för 2022 prognostiseras till 261,7 mnkr.	Kommunstyrelsen rekommenderas att där så är möjligt verka för ett utfall närmare budget.

Deloitte.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our global network of member firms and related entities in more than 150 countries and territories (collectively, the “Deloitte organization”) serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte’s approximately 330,000 people make an impact that matters at www.deloitte.com.

Our advice is prepared solely for the use of the client. You may not disclose it or its contents to any other person without our prior written consent. No other person may rely on the advice and we accept no responsibility to any other person.

© 2022 For more information, contact Deloitte AB.